

Nova Strava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22, telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 5,
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročnina polletno 18 in celoletno 36 din. — Posamezna
številka 1 din. — Račun Poštne hranilnice, podružnica
Ljubljana, št. 17.751

Svobodno delavstvo

Danes je v vseh narodno-gospodarskih naukih ustaljeno naziranje, da sta delo in kapital v gospodarskem življenju enakovredna ustvarjalna činitelja, ki morata zato biti enako, uvaževana in zaščitena. Veliko pa je narodno-gospodarskih znanstvenikov in politikov, ki delo postavljajo celo nad kapital in slednjemu predpisujejo samo drugovrstno vrednost. Čimdalje bolj je utrjeno mnenje, da je kapital samo toliko vreden, kolikor on ustvarja gospodarske dobrine, samo takrat ima kapital gospodarsko vrednost, ako in kolikor ustvarja zaposlitev in utrjuje gospodarsko moč naroda. Denar se mora spremeniti v ustvarjalno delo. Zlato se mora spremeniti v ceste, železnice, mostove, v osuševalna dela, v zidanje zdravih stanovanj, v dvig kmetijske proizvodnje, v graditev vsakovrstnih tovarn in delavnic. Bogastvo naroda ni v nakopičenem zlatu, v bogastvu posameznikov, temveč v razgibanju narodovih delovnih sil, v odstranitvi števila brezposelnih, v vselem ustvarjanju na vseh koncih in krajih. To pomeni, da je samo delo vredno, da ga uvrstimo med pravo bogastvo naroda. Kjer ni dela, tudi ni jela, tam razsaja lakota in siromaštvo. Človek je poklican na svet zato, da ustvarja, da kuje in tolče, da seje in žanje. Delo je človekova radost, ono je prava vsebina življenja, ki daje človeku uteho in notranji mir. Že davno ni več prazna beseda, da je delu treba izkazovati čast, v tej zahtevi je skrito važno narodno-gospodarsko prepričanje o vrednosti ročnega in duševnega dela, ki nosi narod kot celoto naprej k napredku in k zmagi dobrega nad slabim.

Človekoljubni nauki, izgraditev kulturnih vrednot, nova etika in morala so imeli za posledico, da so politiki in državniki in počasi celo sami kapitalisti začeli v delavcu gledati enakovrednega človeka, ki je po svojih naravnih pravicah in po svoji božji podobi enakopraven drugim ljudem, da ima popolno pravico do življenja, da, tudi do lepega življenja, do kulturnega izživljanja, do počitka in miru, do srečnega družinskega življenja, kratko do vsega onega, kar je človekovemu rodu namenjeno na tem svetu, da more biti srečen. Gospodarski liberalizem, ki je bil dolga stoletja edino zveličaven gospodarski nauk v vseh narodih in državah, v vseh slojih in stanovih in pri vseh veroizpovedih, ni dopustil, da bi prodrlo v praktično življenje spoznanje o enakovrednosti dela in kapitala, o potrebi zaščite delovne sile in o potrebi sodelovanja delovnih energij v narodno-gospodarskih ustvarjanjih narodov in držav. Zlom škodljivega gospodarskega liberalizma ni prišel iz cesarskih dvorov, ki so se predstavljali kot zaščitniki in vladarji ljudstva, tega zloma niso pospeševali posvetni in cerkveni krogi, ta zlom je moral priti iz samih ljudskih množic, iz volje in moči ljudstva samega, proti volji vseh onih, ki so v tistih časih v duhovnih in posvetnih stvarih vladali nad ljudstvi in narodi. Tudi danes vidimo, da mora čast in spoštovanje delu

braniti in ustvarjati delovni človek sam. Iz ljudskih množic v francoski socialni in politični revoluciji je udaril naval na vse one sovražnike, ki so delo potiskali stran od narodne gospodarske skupnosti in so ga obravnavali kot mrtvo blago, ki nima notranje duhovne vrednosti in ki ne more biti soodločno-joč činitelj v velikem gospodarskem ustroju vsakega naroda in države. Zato je še danes Francija s svojimi demokratičnimi, ljudskimi načeli ostala matica in velika domovina vseh plemenitih demokratičnih in socialnih stremeljenj in onih političnih svoboščin, ki dajejo možnost, da ustvarjalno delo dobi potrebno zakonito zaščito.

Svoboden duh, ki je zavel iz zapadnih demokratičnih dežel je tudi v kapitalistično-fevdalnih in policijskih državah podrl utrdbe nasilja in izkoriščanja človeka in predvsem prinesel — na žalost vseh posedujočih — splošno in tajno volilno pravico. Ta pravica je bila v rokah delovnega človeka ona puška, s katero si je delavec v dolgih in ostrih borbah izvojeval enakovrednost in enakopravnost v političnem življenju držav. Delavec sam si je priboril politično demokracijo, da bi z njo nadaljeval boj za gospodarsko demokracijo, za pravo svobodo in za dejansko gospodarsko enakopravnost in enakovrednost. Ta boj pa še ni dobojevan in izgleda, da še dolgo ne bo. Delavec živi v težki gospodarski sužnosti, ki uničuje tudi vse dobre strani politične enakopravnosti, da smemo trditi, da delavec dejansko nima politične svobode. Preveč je gospodarsko odvisen, da bi mogel brez strahu uveljaviti svoje politične svoboščine. V času nasilnega režima g. dr. Stojadinovića smo bili priče, kako so podjetja delavcem narekovala ob volitvah politično voljo. Še vedno ugotavljamo, kako so delavci v podjetjih ločeni po političnih vidikih in kako so pravice odmerjene po politični pripadnosti. To se dogaja celo v času, ko hočemo, da bi delavec postal dovzeten za gospodarske potrebe naroda in države.

Imamo znake, ki kažejo na to, da se v daljavi svita spoznanje, da je delavca, njegov ustvarjalni kolektiv treba pritegniti k sodelovanju v individualnem gospodarstvu in tudi v splošni narodni in državni gospodarski politiki. Dobili smo zakon o obratnih zaupnikih, o Delavski zbornici in še o marsičem drugem. Te ustanove so mišljene kot organi, ki naj ustvarijo in predstavljajo drugega enakovrednega činitelja v gospodarskem življenju države.

Toda obratni zaupniki — to je frasa socialne politike. Delavske zbornice so se odmaknile od črte, ki jim daje značaj objektivnosti in usposobljenosti sodelovati pri težkih vsenarodnih gospodarskih problemih. Delavske zbornice so politikum. Najusodepolnejše za naše gospodarstvo in značilno za njegovo primitivnost je pa dejstvo, da celo v težkih časih, ki jih imamo, delavske strokovne organizacije ne morejo postati vsaj drobec tega, kar pomenijo v gospodarsko močnih in dejansko v vseh ozirih utrjenih državah. —ec.

Še več kot 20%

Beogradska »Politika« je priobčila, kakor sama navaja od strokovnjakov sestavljen pregled, kako so poskočile cene v trgovini na debelo za nekatere važne življenjske potrebščine. Po podatkih »Politike« so bile cene v trgovini na debelo (navajamo le nekatere):

	Januar 1939	Sept. 1939	Januar 1940	Poviš.
Pšenica	158	148	200	30%
Koruza	95	117	130	16%
Moka	244	230	295	26%
Kruh beli	3.5	3.5	4	14%
Riž	5	6	8.5	40%
Testenine	4	4.25	4.9	15%
Mast	13.25	14.25	16	12%
Maslo	22	22	40	80%
Milo Siht	10	10	12	20%
Kava	46	49	61	27%
Petrolej	6	6.7	7.5	10%

Povišek cen je sestavljen za razmere na beogradskem tržišču, velja pa v veliki meri tudi za ostala mesta v državi. Velik skok cen v trgovini na debelo je imel za posledico, da so se cene zvišale tudi v nadrobni prodaji za isti odstotek kot v veleprodaji. Če torej trdimo, da so se življenjske potrebščine povprečno zvišale za 20%, smo gotovo skromni in preveč objektivni, ker je povešek cen danes že večji. Povišek cen mora imeti za posledico, da se zvišajo mezde, ker delavstvo drugače delati in živeti ne bo moglo.

Strokovne šole

Delavske zbornice v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani so ustanovile delavske strokovne šole, v katerih se naj bi usposobil kader bodočih voditeljev strokovnih organizacij. V delavske strokovne šole se sprejemajo izključno le pristaši pokretov, ki imajo danes zbornice v svojih rokah. Torej šole ne služijo izobrazbi delavcev za vodstvo strokovnih pokretov sploh, ampak le propagandi strokovnih pokretov ene barve. Šole se vzdržujejo iz sredstev Delavskih zbornic, torej iz denarja, ki ga prispevajo vsi delavci brez izjeme. Pravzeto bi bilo, da se tudi vsem pokretom, katere priznava delavstvo, omogoči, da izobrazijo svoj naraščaj za strokovne organizacije. Ne ugovarjamo, da si n. pr. Jugoras izšola svoje nove funkcionarje, vendar bi moral biti denar Delavskih zbornic na razpolago za izobrazbo tudi ostalim strokovnim organizacijam.

Železničarji in draginja

Povišanje plač, ki so ga dosegli železničarji še zdaleka ne odgovarja podražitvi cen za najnujnejše življenjske potrebščine. Zato se je pri ministru za promet oglasila deputacija Udruženja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev in prosila, da se zvišajo plače železničarjev v istem sorazmerju, kot je narasla draginja. Gospod minister za promet je obljubil, da se bo za železničarje zavzel in priznal, da železničarji za svoje napore delo premalo zaslužijo, posebno v današnjih dragih časih.

Politični pregled

Po neki vesti iz Pariza

se pričakuje v marcu ali ob koncu februarja nemški napad večjega obsega.

Baje je zdajšnji mir na zahodnem bojišču treba smatrati kot znak, da bo tak položaj ostal še nekaj časa.

Nizozemski zunanji minister Van Kleffens je imel v nizozemski poslanski zbornici daljši govor, v katerem je mnenje angleškega mornariškega ministra Churchilla, da se bodo morale nevtralne države pač priključiti Angliji in Franciji, ki se borita predvsem za svobodo malih držav, zavrnil in obsodil.

Nizozemska vidi svoje poslanstvo v tem, da ostane nevtralna in pripravljena, da svojo nevtralnost brani proti vsakomur.

Vesile enega in drugega vojskujočega se tabora morajo spoznati, da bi se ves vojni položaj do osnov spremenil, ako bi bili Belgija in Nizozemska prisiljeni, pridružiti se vojni. Kdorkoli bi napadel Nizozemsko ali Belgijo, bo zadel na odpor orožja. V nadaljevanju svojega govora je van Kleffens dejal, da bo morda res kmalu prišel čas, ko male nevtralne države ne bodo mogle več biti članice Zveze narodov, toda zdaj ta čas še ni napočil.

Italijanski list »Stampa« objavlja izjavo finskega zunanjega ministra Tannerja, ki je med drugim dejal:

Finska ni hotela vojne in se tudi ni pripravljala za napad.

Mi smo zahtevali sovjetske Rusije ugoditi toliko, da bi se bila morala zadovoljiti. Imeli smo s sovjetsko Rusijo nenapadno pogodbo do 1. 1945. Kljub temu je sovjetska Rusija začela vojno in mi se moramo boriti izključno z lastnimi četami in lastnim orožjem. Dolgo časa ne bomo mogli vzdržati, ker nimamo potrebnega orožja in nam zlasti primanjkuje letal. Naše čete so pogumne in naše prebivalstvo se zadržuje izredno hrabro.

Na vprašanje, kakšno stališče zavzemajo finske levičarske stranke glede na vojno s sovjetsko Rusijo, je finski zunanji minister izjavil:

»Komunizem je na Finskem mrtev.

Četa 1930. je bila komunistična stranka razpuščena in so se komunisti poslej udeleževali samo še na skrivaj. V času, ko je sovjetska Rusija napadla Finsko, so se tudi stari komunisti obrnili proti boljševizmu.

Londonški »Ewening Standard« trdi, da je Nemčija že razjasnila svoje stališče za primer, če bi sovjetska Rusija izvršila kak pritisk na Rumunijo. V tem oziru je dala Italiji gotova jamstva.

Nemška vlada je tudi obvestila italijansko vlado, da ne bo mogla preprečiti ruskih zahtev na Besarabijo.

»Ewening Standard« piše dalje, da je nemški zunanji minister von Ribbentrop v telefonskem pogovoru z grofom Ciano dal izjavo, da bo Nemčija spoštovala ozemeljsko nedotakljivost Madžarske. Zaradi tega izraža list domnevo, da bi bila Nemčija pripravljena odobriti sovjetske zahteve na Besarabijo, ne pa na kaj drugega.

Turški zunanji minister Saradzoglu je dal že dni atenskem listu »Proji« izjavo, v kateri je rekel med drugim,

da se vrata Balkanske zveze vedno odprta tudi Bolgariji,

Ki vodi mirno politiko do vseh sosednjih držav, dasti se ni članica Balkanske zveze. Ni mi znano, je tudi rekel Saradzoglu, ali bosta Madžarska in Bolgarija poslali svoja odposlanca na beograjski posvet Balkanske zveze in ali je rumunski zunanji minister Gălbănescu tema dvema poslal zadevni vabil.

Glede na beograjski posvet objavljajo italijanski listi dolga poročila z Balkana, ki v njih naglašajo, da se balkanske države zdaj pripravljajo na odločen nastop v obrambo svoje nevtralnosti in svobode.

Po Havasovi vesti je nemški maršal Göring izdal odlok s katerim se odreja

takojšnja zaplenba vsega premoženja, pripadajočega poljski državi.

Vrednota, ki jih namerava Nemčija zaseči, so vse premičnine, nepremičnine in terjatve bivše poljske države. Od zaplenbe niso izvzete niti dobrine, ki so služile v splošni ljudski blagor.

Nemški dopisniki švicarskih listov opozarjajo na vest, ki jo je objavila »Frankfurter Zeitung« glede ukrepov, ki jih namerava storiti Nemčija v prihodnem gospodarskem letu za dvig kmetijskega pridelovanja. Po poročilu tega lista bo Nemčija

poleg že zdaj zaposlenih poljskih vojnih ujetnikov, ki jih je preko pol milijona, nabrala na Poljskem še en milijon kmetijskih delavcev,

ki bodo porazdeljeni po nemških posestvih. Poljsko delavstvo bo spravljeno v Nemčijo v treh oddelkih. Prvi oddelek, ki je menda že prišel v Nemčijo, šteje 200.000 delavcev, drugi, ki pride februarja, bo štel 300.000 delavcev, največji pa bo tretji, ki pride v Nemčijo aprila in bo dal nemškemu kmetijstvu pol milijona delovnih sil.

V vrstah londonskih politikov mnogo razpravljajo o bližnem odhodu sovjetskega poslanika Majskega v Moskvo. S sovjetske strani zatrjujejo,

da potuje Majski v Moskvo na želje moskovske vlade, da ji osebno poroča o stališču Anglije glede Finske

in glede vseh perečih mednarodnih vprašanj. V Moskvi ne prikrivajo, da bo nadaljnja politika Moskve v veliki meri odvisna od poročila, ki ga bo podal Majski. To velja zlasti tudi za nadaljni sovjetski postopek nasproti Rumuniji in Balkanu.

Ob obletnici narodnosocialistične vladavine v Nemčiji je bilo v tork v Berlinu veliko zborovanje, na katerem

je govoril kancelar Hitler in predvsem odgovarjal na nedavne izjave angleškega mornariškega ministra Churchilla.

V uvodu se je Hitler spomnil dogodkov ob prevzemu oblasti. Potem je navajal, da se je po prevzemu oblasti začela Nemčija oboroževati v največjem obsegu. L. 1936. je sledila zasedba Porenja, l. 1937. se je začela izvajati gospodarska štiriletka, l. 1938. je bila izvršena priključitev Avstrije in Sudetov, 1939. pa se je Nemčija zavarovala proti vsem sovražnikom. Omenil je dalje, da se Nemčija dobro zaveda, da bi jo zelo radi razkosali. Trdil je, da so Angleži in Francozi hoteli vojno. Zato da jo zdaj imajo. Z Italijo da veže Nemčijo tesno prijateljstvo in z Rusijo da se je Nemčija ustvarila varno zaledje. Naglasil je, kako hitro je bil z brezbožnikom Stalinom sklenil zavezništvo, medtem ko se je svetopisemski pridigar Chamberlain zaman prizadeval pridobiti Stalina zase. Na Churchillov nedavni govor, kaj vse sta Anglija in Francija storili v zadnjih petih mesecih, je rekel, da Nemčija v tem času ni spala. Na koncu je Hitler naglasil, da mu je nemški narod poklonil zaupanje in da se hoče Nemčija boriti do končne zmage.

Preteklo nedeljo so bile

v Bolgariji volitve v sobranje (poslansko zbornico)

in je doznajšna vlada dr. Kjoselvanova z veliko večino zmagala. Od 160 poslancev je dobila 140.

Evropako časopisje mnogo obravnava

**SCHICHTOV
RADION**
nere sam!

Pri kuhanju v raztopini Radiona opravijo milijoni kisikovih mehurčkov vse delo pranja perila. Strujijo skupaj z milnico skozi perilo, odpravijo vsa nesnaga in perilo je tako belo da se kar sveti.

RADION BELINA!

bližajoči se posvet Balkanske zveze v Beogradu

in izraža vsakovrstne domneve. Tako poročata tuje časopisje, da je nemška vlada baje svetovala jugoslovenski, naj se na tem posvetu izreče proti ustanovitvi vsakega balkanskega bloka. Dalje je nemška vlada sporočila, da bi nastopila proti vsakemu poskusu preprečitve dovoza rumunskega petroleja v Nemčijo. Zelo se zanima za ta posvet tudi Italija, ki pričakuje od tega posveta potrdilo, da bodo balkanske države nadalje vodile strogo nevtralno politiko. Po mnenju francoskega tiska bo posvet v Beogradu obravnaval predvsem položaj Rumunije. Pri tem naglašajo tisk, da bo Balkanska zveza zavzela stališče skupnega odpora v primeru neposrednega napada na eno ali drugo balkansko državo. Bolgarija in Madžarska na posvet ne bosta poslali svojih odposlancev.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Radovljici so se trgovali za kg žive teže: voli II. po 5,50, III. po 4,50, telice I. po 6,50, II. po 5, III. po 4, krave I. po 5, II. po 4, III. po 2,50, teleta I. po 7,50, II. po 6 din. Voli I. so bili za kg žive teže: v Šmarju pri Jelšah po 6,50, v Smartnem pri Litiji po 6 in na Planini pri Sevnici po 7 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Radovljici: špeharji po 11,50, pršutarji po 8 do 9, v Šmarju pri Jelšah: špeharji do 13, pršutarji do 10, v Celju: špeharji po 11 do 12, pršutarji po 8 do 9 din.

KRMA. V Radovljici: lucerna 80 do 90, seno 70, slama 40, v Ptuj: sladko seno 100 do 125, slama 35 do 45, v Celju: lucerna 70, seno 70 do 90, slama 40 din za 100 kg.

VOLNA. V Radovljici: neoprana 35, oprana 45 din za kg.

VINO. V celjskem okolišu se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 4, finejše sortirano pa po 5 do 6 din liter.

KROMPIR. V Radovljici 150 do 175, v Celju 150 do 200, v Trbovljah 175 din za 100 kg.

FIZOL. V Radovljici 700 do 800, v Celju 600 do 700, v Ptuj 600 din za 100 kg.

Sejmi

5. februarja: Sv. Peter pod Sv. Gorami, Dobrna, Murska Sobota, Ormož, Radovcova vas;
6. februarja: Metlika;
7. februarja: Gornji Logatec;
9. februarja: Grahovo, Mengeš, Pilštanj, Zagorje ob Savi, Konjice;
10. februarja: Sv. Jurij ob južni železnici, Vuzenica.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili 30. januarja v devizah (prve številke pomenijo službene tečaje, druge v oklepajih pa tečaje na svobodnem trgu):

- 1 angleški funt za 176.70 do 179.90 (za 218.27 do 221.47) din;
- 100 francoskih frankov za 99.85 do 102.15 (za 123.40 do 125.70) din;
- 1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;
- 1 švicarski frank za 9.95 do 10.05 (za 12.25 do 12.38) din;
- 1 holandski goldinar za 23.49 do 23.87 (za 29.01 do 29.39) din;
- 1 belgijski belgo za 7.50 do 7.62 (za 9.27 do 9.39) din.

Nemške klirinške marke so se trgovale po 14.80 din. Vojna škoda je bila v Zagrebu po 424.50 din.

Novice

* Dar Nj. Vel. kralja siromakom. Nj. Vel. kralj Peter II. je tudi letos kakor prejšnja leta podaril 100.000 din odboru za zlatno pomoč v Beogradu za siromake.

* Knez namestnik Pavle za zagrebske ubojce. Zagrebsko mestno poglavarstvo je prejelo sporočilo, da je Nj. Vis. knez namestnik Pavle daroval za najubožnejše prebivalce Zagreba 100.000 din.

* Smrt strica kneginje Olge V Atenah je preminil grški knez Kristofor, stric Nj. Vis. kneginje Olge. Pogreb je bil v četrtek in se ga je udeležila tudi Nj. Vis. kneginja Olga. V dvornem hramu na Dedinju je bila žalna slovesnost za grškim knezom Kristoforom.

* Izjava dr. Mačka o volilnem zakonu in izjava ministrskega predsednika. V zvezi s sklepom glavnega odbora Jugoslovenske ra-

dikalne zajednice, da je pred volitvami nujno potrebno dokončati preureditev vseh delov države in državne skupnosti, so novinarji obiskali podpredsednika vlade dr. Mačka in ga prosili, naj poda izjavo o tej zadevi. Novinarji so vprašali, ali obstoji glede tega kakšno nesoglasje v politiki vlade. Na to vprašanje je dr. Maček odgovoril: »Nisem sklepal sporazuma z Jugoslovensko radikalno zajednico, ampak z drugimi činitelji in z Dragišo Cvetkovićem kot predsednikom vlade. Zato naziranje zajednice v tem pogledu ni odločilno. Tudi v bodoče bom zastavljal vse sile, da ministrski svet še tle dni sprejme volilni zakon. Kdaj bo ta zakon uveljavljen in kdaj bodo rakpisane volitve pa ni odvisno samo od mene.« — Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je na vprašanje novinarjev, ali ima kaj pripomniti na izjavo dr. Mačka, dejal tole: »Znana mi je izjava dr. Mačka, ki mi jo je osebno sporočil. Izjava je umestna, kajti sporazum predstavlja ureditev važnega državnega vprašanja in ni bil nikoli predmet strankarskih razgovorov ali pogajanj. Stremil bom kakor doslej za tem, da se sporazum izvede v celoti in v duhu, v katerem je sklenjen. Jugoslovenska radikalna zajednica kot takšna sploh ni sodelovala pri pogajanjih in razgovorih, ampak sem si jaz kot predsednik odgovorne vlade že takoj v začetku zastavil nalogo, da se lotim ureditve tega važnega vprašanja, a Jugoslovenska radikalna zajednica je sporazum v celoti odobrila. Kar se tiče drugega dela izjave dr. Mačka glede sprejetja volilnega zakona je v vladi enodušnost o potrebi sprejetja tega zakona in bo prav v kratkem sprejet.«

* Naša vojska in jugoslovenski Sokoli. Nedavno nedeljo je bilo v Sarajevu veliko zborovanje sarajevskega Sokola matice, na katerem je zastopnik komandanta II. armade Ljubo Novaković med drugim izjavil: »Če je kdo, ki v teh hudih trenutkih nikoli ni bil neodločen, potem so to jugoslovenski Sokoli in naš up, naša hrabra vojska.« Zborovalci so sprejeli te besede z velikim navdušenjem in so priredili naši vojski viharne počastitve, ki so se končale s petjem »Hej Slovani«.

* Ne ve se še, kdaj bodo volitve. Minister za kmetijstvo dr. Čubrilović je na shodu v Bihaću dejal, da bodo volitve marca. Isto je rekel vodja vojvodinskih samostojnih demokratov dr. Duda Bošković. Novosadski »Dan« pa prinaša iz Zagreba sporočilo, da

bodo volitve za hrvatski sabor morda že marca, a da skupščinskih volitev glede na težavni zunanji položaj najbrž ne bo pred poletjem.

* Beseda o Slovaki. Splitski »Narodni list« priobčuje o slovaški politiki dolg članek, katerega konec se glasi: Mi iskreno ljubimo slovaški narod, toda pri tem se spominjamo besed hrvatskega nadškofa pokojnega dr. Antona Bauerja, ki jih je v prisotnosti še šestih hrvatskih in vseh slovaških škofov izrekel l. 1929. na pojedini, ki so mu jo priredili v Bratislavi. Odgovoril je na pozdrav svojega starega tovariša v budimpeštanski poslanski zbornici pokojnega Andreja Hlinke: »Slovaki, ne pozabite, kako so na Madžarskem postopali z vami. Bili ste »Tot nem ember« (Slovak ni človek). Imeli niste niti osnovnih šol in v madžarski poslanski zbornici so bili dnevi, ko vi sploh niste bili zastopani! Svoboda, vaša skupnost s Čehi in ta republika so napravili iz vas ljudi in svobodni narod!« Prepričani smo, da Slovaki tega niso pozabili niti v zdajšnjih razmerah.

* Kratkovalovna radijska postaja v Beogradu. Miloša Velikega ulica 16. je začela 21. januarja oddajati redna poročila v slovenskem jeziku. Vsak ponedeljek je poročilo o balanskem svetu in sicer ob 20.10, vsak četrtek ob 20.10 zunanje-politični pregled in vsako soboto ob 20.10 pa gospodarski pregled. Že od prej pa oddaja kratkovalovna radijska postaja vsak dan vesti v slovenskem jeziku, in sicer ob 20.40. Oddaja YUA 49.18 m in YUC 31.56 m.

* Varčevanje z živili v naši državi. Kakor poročajo listi, na pristojnih mestih resno razmišljajo o uvedbi enotne moke srednje vrste za domačo porabo in o uvedbi brezmesnih dni, ko bi bilo prepovedano prodajati meso.

* Cene petroleja so previsoke. Oblastva dobivajo iz krajev ob severni meji prijave proti trgovcem, da prodajajo petrolej dražje kakor po 7 din. Od trgovcev pa prihajajo odgovori, da petroleja ne morejo prodajati po 7 din, ker ga po tej ceni niti sami ne morejo nabaviti.

* Zvišanje prejemkov trboveljskim rudarjem. Ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe je zvišalo nabavni prispevek vsem oženim rudarjem brez razlike kategorij za 300 din, neoženim pa za 150 din.

Paul Keller

12

DOM Roman z gora

Poslovenil B. R.

Pri tem vnetem in neutrudnem delu je manjkalo le Henrika, ki je bil spet v mestnih bolah. Nekajkrat je pisal proseča pisma, da bi se smel vrniti domov in pomagati pri delu, toda Matija, njegov varuh, je imel za njegove prošnje gluha ušesa. Samo enkrat mu je napisal na dopisnico:

»Dragi Henrik!

Bodi samo tako priden v šoli, kakor smo zdaj mi vsi pri delu. pa bo vse dobro!

Tako se je zgodilo, da se je za veliko noč vrnil domov z izpričevalom, kjer je bilo napisano, da je tretji v razredu. In to v zlic vsem skrbem, ki jih je imel zaradi doma.

Na postajo ga ni nihče prišel iskat. Za voz, ni bilo nobenega konja, ker so vsi delali na polju. Toda tam na drugi strani postaje je Henrik le odkril voz iz svoje domače vasi. Neki kmet je prišel bog ve koga iskat. Henrik je stal pred postajo s težkim kovčgom in čakal, ali mu bo kmet rekel, naj se pelje z njim. Toda ta ni rekel niti besede, prositi pa Henrik ni maral. Tako se je kmet odpravil s svojim praznim vozom domov, Henrik pa je vzel svoj kovčeg in se težko otovorjen odpravil po cesti.

Vsi udje so ga boleli, ko je nekaj časa nesel svoj kovčeg. Toda še bolj je fanta bolelo

srce. Prvič po smrti svojih staršev se je zdaj vračal domov.

Kako težka je bila pot. Težka in brez veselja. Nič ga ni mikalo gledati, kaj vse se je izpremenilo, kar ga ni bilo tu. Saj je bilo teh izprememb že kar preveč za njegovo mlado dušo.

Ko je od daleč lahko že videl svoj dom, je obstal in globoko zavzdihnil. Potem je začel krčevito jokati. Ali je bil tam doli doma? Ali je to res tisti kraj, ki je po njem hrepenel v svojih urah domotožja? Ali pa se je morda motil in je bila to le črna tujina.

Če bi zdajle stopal tam doli oče in mu vsaj pokimal!

Toda tam blizu je tudi pokopališče. Tam ležita oče in mati. Tja mora stopiti Henrik, če hoče iti domov.

In otrokove solze so postale še grenkejšee in obilnejše.

Tedaj se je pokazalo nekaj ob robu ceste, nekoliko bolj spodaj, in priteklo k Henriku. Bila je Bercetova Lota.

»Dober dan, Henrik! Dober dan! Pa je res lepo, da si prišel. Glej, šopek sem napravila. Na, vzemi ga! Zakaj ničesar ne rečeš? Ali ti ni všeč? Zdaj še ni lepših cvetic!«

»O, Lota, saj je lep. Odkod pa prihajaš zdajle?«

»Vedela sem, da prideš. In ker te ni žel nihče iskat na postajo, sem ti hotela iti malo naproti.«

V zadrego je prišel.

»No, lepo je, Lota; vsaj enega znanca vidim.«

»Pojdi! Pomagala ti bom nesti kovčeg. O, kako je težak!«

»Pusti Lota! Kovčega ne boš mogla nesti. Sam ga bom, saj sem ga tudi doslej.«

»No, no, kar stran z roko! Nesla ga bom. Strašno moraš biti že utrujen.«

»Lota, tega pa ne! Vsaj en ročaj pusti meni. Tako bo lažje šlo.«

To je bilo obema všeč in prav. Skupaj sta nesla kovčeg po cesti.

Pomlad se je smejala iz gozda in Henriku Bukovniku je iznenada postalo toplo okoli srca. Izginila je tesnoba in kakor po čudežu ga je obšlo veselo počitniško razpoloženje.

»Lota, kako sem vesel, da sem te srečal...! Dekle mu je nedolžno pogledalo v lice in se mu posmejalo.

»Vidiš, Henrik, to je pa zato, ker sem prav za prav tvoja nevesta. Ali še veš, kako je bilo takrat, ko je gorelo?«

»O, vem šel!«

Fant je zardel. Bil je bolj zrel kakor otrok in nekaj kakor krč ga je zdaj obšlo po vsem telesu. Polotil se ga je strah, pa se vendar ni mogel otresti nedolžnega skritega občutka sreče.

Tedaj je spet izpregovorila Lota:

»Zdaj po veliki noči pojdem tudi jaz v šolo. V višjo dekleško šolo. Veš, ur sem imela še dovolj, tudi francoske, zdaj pa pride še prava šola. Morda pojdem za štiri leta z doma.«

»Tako, Lota? In imenitna dama misliš postati?«

»Da, oče hoče to. Mene ne veseli prav preveč. Pa si mislim, če se ti toliko učiš, tudi jaz ne smem ostati neumna, ko se že misliiva vzeti.«

Dekle kar ni moglo pozabiti na svoje zakonske načrte.

* **Vprašanje mostu čez Kolpo v Karlovcu.** Nedavno je bila ponovna licitacija za gradnjo mostu čez Kolpo v Karlovcu. Kakor prva licitacija, tako tudi druga ni uspela, ker je preračunska vsota 4.800.000 din premajhna. Baje se ta most izpod 10 milijonov dinarjev ne da zgraditi.

* **Oni, ki so se borili za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije na Koroškem, Štajerskem in v Prekmurju 1. 1918. — 1919.** in imajo pravico do spominske kolajne, dobe tozadevna pojasnila in tiskovine proti malenkostnemu plačilu v informacijski pisarni Per Franjo, kapetan v pokoji, Ljubljana, Maistrova 14. Pohitite, ker rok poteka! Za pismeno pojasnilo priložite znamke ali kolek za 6 dinarjev.

* **Rekruti, rezervisti in njih starši, pozor!** Z nestrokovnjaško izvršeno prošnjo sta izgubljena čas in denar. Zato ne nasedajte vsakomur s tako važno zadevo. Obrnite se le na koncesionirano in strokovno preizkušeno pisarno kapetana Franca Pera (Ljubljana, Maistrova ulica št. 14), ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vložijo prošnjo in uredi zadevo. Ne zamujajte časa in hitite z zadevo! Za odgovor priložite znamko za 6 dinarjev.

* **Trgovci! Uhogrelce razpošilja vsako množino Stermecki, Celje.**

* **V bosanski vasi živi 140letna starka.** V vasi Lipiki, občina Bosanski Novigrad, živi starka, ki sama trdi, da šteje okrog 150 let. Rodila se je okrog leta 1802 in je štela blizu 80 let, ko je Avstrija zasedla Bosno leta 1878. Potemtakem bi bila stara res že blizu 140 let. Poročila se je sedemkrat. Prvič, ko je štela 20 let, zadnjič pa, ko je imela že 80 let. Vdova je postala s 102 letom in bi se še poročila, pa je ni nihče več maral. V sedmih zakonih je rodila 21 otrok, od katerih nobeden več ne živi. Tudi nobenega vnuka nima več živega, čeprav jih je bilo nad sto. Od najbližnjih potomcev sta živa samo še dva pravnuke, starca blizu osemdeset let. Ostalih potomcev pa je nad 500, po večini v šestem in sedmem kolenu Stana, tako je ime starki, trdi, da je najstarejša žena v državi in da je bila vedno zdrava in tudi še danes ne ve, kaj je prehlad ali glavobol. Belega kruha noče jesti, marveč samo koruzni kruh, žgance, mleko in slično. Svinjsko meso je začela jesti šele pred nekaj leti. V postelji noče ležati, temveč počiva vedno na

tleh na slami. Starka rada kadi in pije črno kavo. Ob taki priliki postane dobre volje in pravi: »Menda je smrt name pozabila.«

* **Četvorčki v Osijeku.** V družini siromašnega 46-letnega dninarja Pavla Vajde v Retfali pri Osijeku se je pripetil izreden dogodek. Njegova hči Rozalija, ki je rodila že šest otrok, je zdaj rodila četvorčke. Vsi štiri je novorojenčki so zelo slabotni. Mater in otroke so prepeljali v osiješko bolnišnico, kjer se zdravniki trudijo, da bi jih ohranili pri življenju z umetnim ogrevanjem in hranjenjem. Tri so deklice, četrti pa deček. V teh krajih že dolgo ne pomnijo tako redkega primera.

* **Najstarejši Medmurec umrl.** V Bukovcu pri Čakovcu je umrl najstarejši Medmurec Mijo Podvez v starosti 105 let. Bil je zelo priljubljen in velik šalivec. Prav rad je pripovedoval zgodbe iz preteklosti. Posebno pogosto je pripovedoval o pohodu bana Jelčića leta 1848 skozi Medmurje na Madžarsko. Preteklo leto je še sam gnil kravo na sejnem iz Bukovca v Nedelišče in je prehodil 60 kilometrov. Na povratku s sejma je prenočil v gozdu in se prehladil. Od takrat je bolehal, dokler ni zdaj umrl.

* **Snežni plazovi so zajezili cesto.** Na banovinski cesti od Motnika proti Ločici se je zadnje dni usulo z desnega brega šest velikih snežnih plazov, ki so privlekli s seboj veliko množino kamenja, zemlje, drevja in grmičevja. Plazovi so poleg struge potoka Motnišnice zasuli tudi banovinsko cesto, zaradi česar je ves promet za nekaj dni ustavljen. Potok je na nekaterih mestih čisto zajezilo, zaradi česar je voda preplavila cesto in okoliško polje.

* **Drava od Fale do Dravograda zamrzla.** Falska elektrarna je te dni spet pozvala mariborsko industrijo, naj omeji ob večernih urah, ko je obtežba omrežja zaradi razsvetljave največja, svoje obrate, ker primanjkuje toka, dobava iz Trbovelj pa je včasih nekoliko negotova. Drava je zdaj od falskega jezusa do Dravograda zamrzla in je led na nekaterih mestih tako debel, da ljudje lahko hodijo peš z enega brega na drugega. Pri St. Lovrencu vozijo čez reko celo z vozovi.

* **Veliko gostovanje so pripravili, a nevesta je pobegnila.** Kmečki fant Mato Pejaković iz Balegovca pri Bosanskem Šamcu se je nedavno zaročil z mladenko Katico Podbradičevico in so že določili dan poroke. Ma-

to Pejaković je sin najbogatejšega kmeta v Balegovcu. Pa tudi nevesta je iz premožne hiše. Zato so pripravljali veliko svatovanje. Pejaković je zaklal za ženitovanje vola, dve teleti, več ovc in veliko število perutnine. Povabil je na ženitovanje okrog sto sorodnikov in prijateljev. Ko je bilo vse pripravljeno, se je peljal Pejaković s 60 svati na petnajstih sanah po nevesto. Ženina in svate pa je čakalo veliko razočaranje. Podbradičevi so tudi pripravili veliko pojedino, na katero so prav tako povabili okrog 100 svatov. Ko so pa hoteli opoldne iti k poroki, so ugotovili, da neveste ni. Vsi svatje in domači so preiskali vso hišo in okolico, a o nevesti ni bilo ne duha ne sluha. Pejakovićevim svatom ni preostalo drugo, kakor da so se z ženinom brez neveste žalostni vrnili domov v Balegovac. Sodijo, da je nevesta pobegnila z nekim fantom iz sosedne vasi, s katerim je imela razmerje.

* **Cel tovorni vlak zgrmel v reko.** Nedavno ponoči se je pripetila huda železniška nesreča na progi Skoplje—Djevdjelija. Pospešeni tovorni vlak, ki je bil naložen z živino in se je odpeljal iz Skoplja proti Djevdjeliju, je med postajama Vlašćanom in Velesom skočil s tira. Nesreča ni zahtevala človeških žrtev. Škoda na vlaku je pa velika. 19 vagonov z lokomotivo vred se je razbilo, 17 jih je obtičalo na obrežju nad reko Vardarjem, dva pa sta padla v reko Vardar.

* **Zmrzli nogi sta mu odpadli.** Brezposelni trgovski pomočnik Miroslav Marinič po rodu iz Košakov pri Mariboru je bil zaposlen v pivovarni »Union« v Mariboru. Ko so ukinitelj obratovanje, si je Marinič pomagal na razne načine. V zadnjem času je bil zaposlen pri sekanju ledu. Pri tem je dobil hude ozeblina. Zbolel je. Zatekel se je k nekim znancom, ki jih je imel v Radvanju, toda povsod so mu bila vrata zaprta. Ker si ni vedel drugače pomagati, se je zatekel pod jasl v hlev posestnika in gostilničarja Šlauerja v Zg. Radvanju. Pet dni je tukaj v hlevu preživel v pomanjkanju, mrazu in trpljenju. Domači so sicer prihajali vsak dan krmit živino v hlev, niso pa opazili pod jaslami skritega nesrečnega, ki sta mu medtem obe nogi popolnoma zmrznili in odpadli. Po posebnem naključju je bil te dni v bližini hleva orožnik Obren Mirdinja. Zazdelo se mu je, da je slišal neko stokanje iz hleva. Šel je v hlev in opazil pod jaslami nesrečnega Mariniča, držečega v obeh

»Pa vendar nisi tega nikomur rekla, Lota?« je plašno vprašal Henrik.

»Ali ne bi smela?«

»Ne, Lota! Tega ne smeš povedati — nikomur! Slišiš — nikomur! Ne spodobi se!«

»Ne spodobi se?«

Dekle se je zamislilo. Prvič se ji je vsillila temna zavest, da gre tu za nekaj, kar ne sme nihče vedeti. In to jo je bolelo.

»Toda — kakšen majhen prstan bi bil tudi meni lahko dal.«

Fantu je postalo vroče in plašno se je ozrl, ali ni koga v bližini.

»Saj bi ti ga dal, pa nobenega nimam. Če bo mogoče, ti ga bom še dal.«

»Takrat bom pa vesela, til Strašno bom vesela!«

Henrik je potem obrnil pogovor na oolj vsakdanje reči in ga vlekel, dokler se nista malo pred domom poslovila in šla vsak svojo pot.

Pred dvoriščnimi vrati je Henrik obstal. Komaj je še spoznal svoj dom. Marsikaj se je izpremenilo. Kupi opeke in tramov so ležali na dvorišču in med njimi se je smukalo nekaj zidarjev.

Na klopi pred hišo sta sedela Janez in Lenka. Vsak svoje kladivo sta imela v rokah in drobila staro malto z opek.

Ko sta zagledala Henrika, sta kar planila k njemu in ga pozdravila.

»Ježeš!« je vzklisknil Janez. »Nihče ni mislil na kovčeg. No, precej si se moral truditi, preden si ga prinesel domov. Sem ga daj! Zlomka, težak je! Veš, Henrik, toliko knjig ti ne bi bilo treba vlačiti s seboj. Saj se vendar ne misliš v počitnicah učiti?«

»Kje si pa šopek dobil?« ga je vprašala Lenka.

Henrik je zardel in iskal kakšen verjeten odgovor. Potem pa je prav mirno in brez ovinkov povedal:

»O, veš, Bercetovo Loto sem srečal med potjo, pa mi ga je dala.«

»Bercetova Lota?« je ogorčen ponovil Janez. »No, da z njo sploh govoriš in da si pustiš od nje šopke darovati! Tega pa o tebi ne bi bil nikoli mislil!«

»Toda — saj to ni nič ludega!«

Janez in Lenka sta se spogledala.

»Ne veš še! No, povedal ti bom, Henrik. Ugani, kje je naš Matija!«

»Naš Matija? I, doma! Kje pa naj bo?«

Lenka je stopila čisto k njemu in mu šepnila na uho:

»V zaporu je!«

»V zaporu, — ne, to pa ne more biti res!«

»Da. Berce ga je tožil, pa je dobil deset dni zavora zaradi žaljenja časti.«

Fant je stal kakor okamenel.

»No ti pa pustiš, da te Lota s šopki časti!«

Henrik ni mogel reči besedice, da, niti besedice. Košček doma se je odprl pred njim, ko je stopal po cesti s sosedovim otrokom. In ta dom so mu zdaj na tako okruten način spet vzeli.

»Kdaj pa je šel?« je naposled izdaval iz sebe.

»Danes je četrti dan, kar ga ni. Zapreti se je dal čez praznike, ko ni toliko dela pri hiši. Vidiš, Bercetovi ljudje so pač sami lumpje!«

Onstran dvoriščnih vrat se je začul vresčeč glas:

»Zaprto — zaprto — Dva groša in velik — velik pes!«

»To je spet prismojeni Gustav! — Na! Tu imate svoj gnoj nazaj!«

Janez je iztrgal Henriku šopek iz roke in ga zagnal čez vrata.

»Janez, kaj pa misliš — «

Zunaj pa je bebec že spet kričal: »O, rožice! Rožice! O, Lepe rožice! Pušeljček! Pušeljček! To bom lep! To bom lep! — Dva groša in velik — velik pes.« —

Nekaj je zapel in izginil v domači hiši.

Henrik je pobesil glavo.

»Naš Matija! Toda to le ni bilo prav, Janez! Lota vendar ni prav nič kriva, če je tako!«

Odgovorila mu je sestra Lenka.

»To je navsezadnje isto! Od Bercetovih ne smeš šopkov jemati. Ne spodobi se!«

»Pa vendar ne boš še z njimi vlekel! Prav to si je Matija zaslužil! No, pojdi, Lenka, da se spet lotiva dela. Ti pa stopi v izbo, Henrik!«

Šla sta, Henrik pa je spet vzel svoj kovčeg in ga odnesel v hišo. Nikogar ni bilo v veliki sobi. Prazna in zapuščena je bila. Henrik je začutil, da to ni njegov dom.

Utrujeno je gost omahnil na stol in se oprl ob mizo. Tako je sedel brez jasnih občutkov. Samo velika tesnoba je bila v njegovem srcu.

Tudi lačen je bil. Toda nihče ga ni prišel vprašat, ali bi kaj jedel.

Materin naslanjač je stal pri oknu — prazen. Nazadnje je stopil Henrik s plašnimi koraki tja in omahnil vanj. Pritisnil je obraz ob naslonilo. (Dalje)

rokah svoji odpadli nogi. Orožnik je takoj obvestil o tem mariborske reševalce, ki so nesrečnega prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico. Skoro nemogoče se čuje, da se lahko zgodi kaj takega tako rekoč v pričo ljudi.

* **Smrt pod vlakom.** V Ljubljani je šel pod vlak neznan moški in bil takoj mrtev. Pozneje so ugotovili, da je nesrečnik 50letni Stanislav Mohor, rojen v Ljubljani, pristojen pa v Polico pri Litiji. Rajnki zapušča ženo. V smrt je šel zaradi bede.

* **28 let ječe.** Pred tržaškim sodiščem so bili obsojeni dve 24letni mladenki in neki 24letni mladenič vsak na 28 let ječe, češ da so neko ženo umorili in oropali. Ena obtoženka, ki je v ječi rodila, se je v ječi poročila s soobtožencem.

* **Strašna ljubezenska žaloigra v Mariboru.** V predilniški oddelku Hutterjeve tkaninske tvornice v Mariboru je stopil te dni zjutraj 28letni Adam M. Ko je zapazil 16letno delavko Marijo Tomanovo iz Cirkovc, kjer je on služboval, je mirno stopil k njej, potegnil iz žepa samokres in oddal prvi strel proti dekletu. Zadel jo je v glavo. Tomanova se je zgrudila na tla in čez nekaj časa je umrla. Morilec je po prvem strelu hotel ustreliti še sebe. Samokres pa mu je odšel. Naglo so priskočili delavci, ga prijeli in trdno držali toliko časa, da je prišla ponj policija. Morilec je izjavil, da je že dan poprej prispel iz Cirkovc v Maribor z namenom, da obračuna z dekletom, ki mu je odpovedalo ljubezen.

* **Smrtna žrtev zime.** 62-letna Marija Marčičeva je šla s svojo sestro Frančiško Gabrijanovo od Sv. Jurija ob Pesnici peš na Planico pri Framu, kjer je nameravala vzeti od posestnika Lešnika majhno hišico v najem. Obe stari ženi sta po visokem snegu hodili v hrib. Frančiška Gabrijanova je prva omagala in se komaj privlekla do posestnika Hojnika, kjer je dobila zatočišče. Sestra pa je trdovratno vztrajala pri tem, da mora priti do posestnika Lešnika in je sama nadaljevala pot, a do Lešnika ni prišla. Drugi dan so jo našli zmrzlo.

* **Zadušil jo je plin iz peči.** V Lormanju pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je posestnica Antonija Tavžičeva zakurila v prostoru, kjer spi, staro kmečko peč. Proti večeru je v peč ogenj ponehal. Zaradi tega je postavila Tavžičeva v peč drva, da bi se posušila. Drva so bila v bližini pojemočega

ognja. Kmetica je zaprla peč in tudi vse do vode. Drva pa so začela tleti. Ker so bili vsi odводи zaprti, je nastal v peči strupeni ogljikov monoksid, ki je potem skozi luknjice peči uhajal v sobo. V spanju je Tavžičeva začutila, da jo duši. Ubožica pa ni mogla niti poklicati na pomoč, saj jo je tako dušilo, da si je v smrtnem strahu nagrizla jezik na več mestih. Našli so jo nezvestno naslednje jutro v postelji. Zdravniška pomoč ji je podaljšala življenje le za nekaj dni. Zdaj je umrla.

* **Velik vlomilski plen.** V nedeljo popoldne je bil izvršen drzen vlom sredi Celja. Neznane je vdrl s pomočjo ponarejenega ključa v stanovanje ge. Helene Krušičeve, lastnice kavarne »Evrope« na Kralja Petra cesti, prebrskal stanovanje in odnesel 2800 din gotovine in zlatnine v vrednosti 9690 din. Vlomilec se je, kakor kažejo okoliščnosti, potem odpeljal iz Celja s savinjskim vlakom. Pozneje so namreč našli ob progi pri železniškem prelazu na Mariborski cesti dve škattli, v katerih je bil prej shranjen del ukradene zlatnine. Ti dve škattli je vlomilec najbrž vrgel skozi okno vagona.

* **Zvižaja tihotapcev.** Pošiljanje petkilogramskih zavojev z živili iz naše države v Nemčijo je onemogočeno, dovoljene pa so še pošiljke v teži enega kilograma. Pač palahko jemljejo potniki s seboj živila v poljubnih količinah. Strogo pa je prepovedano jemati s seboj ali pošiljati v Nemčijo razno kolonialno blago, katerega moramo mi uvažati iz tujine. Našli pa so se spretni Mariborčani, ki so kljub temu znali spravljati kolonialno blago v tujino. Te dni so jih mariborski cariniki razkrinkali. Neki odpošiljatelj je na dno posode nalil nekaj raztopljenega masla ter ga pokril, ko se je strdilo, s pergamentnim papirjem. Nato je na ta papir nasul kave, dal vmes nekaj kosov mila, vse skupaj spet pokril s pergamentom in na vrhu vse zalil z maslom. Ko se je tudi maslo na vrhu stalilo, je bilo videti, da je bila vsa posoda polna masla. Nadalje so našli cariniki tudi salame in klobase, ki so imele v notranjosti namesto mesa papirko. Kavo, papirko in poper so poskušali nekateri spraviti čez mejo tudi v originalnih škattlicah za paštete in razne konzerve. V tem poslednjem primeru pa se zdaj vršijo tudi preiskave, kako je moglo priti tihotapsko blago v originalno zaprte škattle konzerv.

Loga je prišlo nad 30 moških in čez eno uro so po napornem kopanju rešili tri žive hlapce in štiri konje.

Po dvehurnem iskanju in klicanju so bili prepričani, da je njihov trud, da bi ostala dva hlapca dobili še živa, zastoj. Kljub temu so kopali še naprej in našli trupla. Poskušali so z umetnim dihanjem, a je bilo vse zaman. Tako nesrečno sta končala 28letni samski hlapec iz Volč pri Poljanah Jože Miklavčič in 35letni dninar France Mrak iz Loga, ki zapušča dva otroka in mlado ženo.

V kočevskih gozdovih so volkovi

Rog, januarja

Zadnje dni so se pojavili volkovi v okolici Karlovca, blizu Metlike in tudi v kočevskih hribih, zlasti na Rogu. Na Rogu so stalno zaposleni delavci, ki prevažajo les iz gozdov. Gozdni delavci in vozniki ostajajo po ves teden na Rogu in prenočujejo v poslopjih opuščenih velike parne žage. Tu imajo v hlevih tudi konje.

Nedavno zjutraj so zapazili delavci okoli hleva sledi volkov, ki so bržkone hoteli vdreti v hlev nad konje. Lovci, ki imajo tu svoje kočje, so šli za volčjimi sledovi, toda volkovi so pravočasno izginili. Verjetno je, da se bodo še povrnili, ker so zaradi hude zime gotovo prestrašeni.

Volkovi so v kočevskih gozdovih redka orkazen, a v hudih zimah, ko leži na zemlji debela plast snega, se večkrat pojavijo. Zato imajo tudi delavci strah pred njimi in rvečer prav skrbno zapirajo hlevska vrata.

Tod se sprehajajo tudi medvedje in rijejo po debelem snegu, ko zapuste zimske brloge. Vse prehadijo, ko iščejo živež. Prav tako imajo divje svinje v tem delu kočevskega hribovja svojo domovino. Visoki sneg jim ne ugaja posebno. Lovci jih zaradi sledov v snegu lahko zasledujejo. Postreli so že več divjih merjascev.

Roparski umor stare ženice

Braslovče, januarja

Vsa Savinjska dolina se je razburila zaradi strašnega zločina, ki je bil izvršen v Malih Braslovčah nedaleč od trga Braslovč. V isti vasi je bil že lani izvršen roparski napad na sestro Prislanovi. Zdaj pa sta si dva neznana roparja izbrala za žrtev Mekusovi sestra nad 70 let stari Nežo in Mico Puncerjevi.

Obe sestri sta imeli lepo posestvo in dve hiši. V eni hiši sta bivali sami, v drugi pa njuna nečakinja Rozalija z možem Cilenškom in otroki. Nečakinji sta bili že izročili tudi posestvo. Obe stari ženski sta bili varčni in sta veljali za premožni. Mica je že dalje časa bolehal. Usodnega večera je pokojna Neža kakor običajno ostala pri Cilenškovih do 21. ure in jim pomagala v kuhinji. Nato je šla domov in skrbno zapahnila za seboj vrata, ki so bila do njenega prihoda odpahnjena, in legla k svoji sestri, ki je bila že v postelji.

Okrog polnoči se je Neža zbudila in rekla sestri Mici, da je slišala neko ropotanje. Ker se ropot ni ponovil, sta obe spet zaspali. Pozneje se je Mica naenkrat spet zbudila in videla, kako je neznan moški tičal Neži nekaj v usta. Mica je hotela napraviti luč, tedaj pa je priskočil k njej neki drug možak in ji to zabranil. Menda največ iz strahu se je Mica onezavestila in se zbudila iz nezvesti, ko ni bilo roparjev že nikjer več.

Čeprav še čisto omotena je naglo vstala, zlasti ker je ležala poleg nje sestra Neža negibna, in šla klicat nečakinjo in njenega moža Cilenška. Prišli so tudi sosedje in nato nemudno šli v Braslovče po orožnike, zdravnika in duhovnika. Zdravnik dr. Ruprecht pa ni mogel Neži več pomagati. Kolikor je mogel ugotoviti, se je žrtev razbojnika zadu-

Huda zima malo popušča

Huda zima, podobna oni v l. 1929., je vladala še pred kratkim v naših krajih, zdaj pa je malo popustila. S tem seveda še ni gotovo, če se mraz ne bo ponovil. Hudi zameti so bili velika ovira prometa in marsikje so terjali smrtne žrtve. Mnogo rek in pač vsi potoki so čez in čez zamrzli.

Mnogo snega imajo tudi v Julijski Krajini. Celo v Gorici in njeni okolici je sneg obležal, kar je nekaj izrednega. V Gorici je snežilo ob čisto mirnem vremenu, medtem ko je po Vipavski dolini in tudi po drugih krajih dežele razsajala po vrhu še divja burja. Razmerno hud mraz je vladal po vsej Italiji.

Celo v Španiji imajo izredno zimo. V Avili so imeli kar 20 stopinj mraza. V vsej srednji Španiji je ukinjen avtobusni promet, ker so ceste oledenele in so hribi hudo zameteni. Tam so vse moške prebivalce poklicali, da morajo kidati sneg po cestah, ker je že zastal dovoz živil. Pokrajino Segovijo pa napadajo tolpe volkov. Prvikrat po dolgih letih je tudi v Sevilji zapadel sneg. Mnogo krajev srednje Španije je bilo nekaj dni odrezano od sveta.

Hud snežni metež so imeli na južnem Švedskem. V okolici Kalmata in Ystada so 3 do 4 m visoki zameti. Avtobusi, vlaki in druga vozila so obtičala v zametih. V Schonenenu so zameti tako visoki kakor hiše. Posamezne vasi so vse skrite pod zameti.

V Benetkah je zadnje dni zapadlo več ko

30 centimetrov snega. Medtem ko so delavci delali gaz po cestah in čistili Trg sv. Marka, je nenadno nastal hud vihar, kar je za ta letni čas nekaj nenavadnega. Morje je plju skalo na trg in ga čisto preplavilo.

Oster mraz je skoro po vsej Evropi razen na skrajnem jugu. Tudi na jugu naše države ob grški meji ni mraza. Kakor poročajo listi, vlada tam baje čisto pomladno vreme.

Silen mraz pa je tudi v Severni Ameriki. V Zedinjenih državah je terjal že stotine žrtev. V raznih južnih krajih Zedinjenih držav so morali zapreti šole, ker nimajo kuriva.

Popotnikova torba

Smrt dveh delavcev pod plazom

Škofja Loka, januarja

Te dni je mlinar in žagar Jurij Stanonik iz Loga z dninarjem Francem Mrakom in petimi hlapci peljal na šestih sankah hlode iz grape. Bilo je sredi dopoldneva, ko se je s strmega brega pod Sv. Filipom in Jakobom utrgal nad sto metrov širok snežni plaz in zasul vse. Gospodar in en hlapec sta se takoj izkopala iz snega in rešila enega konja. Gospodar je hitel v vas po pomoč. Iz

Mla zavoljo cunje, ki ji jo je potisnil razbojnik v usta.

Zločinca sta odnesla okrog 4000 dinarjev, medtem ko 8000 dinarjev nista našla. Morala sta pa zelo hiteti, ker sta že kar v hiši izgubila tri stotake. Bržkone sta se zbalala sosedovih psov, ki so po zatrdilu vaščanov prav v usodnem času besno lajali. Braslovški orožniki so takoj začeli temeljito preiskavo. V pomoč jim je bilo poslanih še nekaj orožnikov.

Vest, da je roparski umor delo razbojnika Haceta in nekega njegovega pajdaša, ni zelo verjetna, ker je iz vsega razvidno, da sta morala razbojnika poznati razmere v vasi. Če pa je bil eden izmed zločincev le res Haca, je bil vsaj njegov pajdaš človek, ki je poznal navade obeh sester in tudi vedel, da sta imeli denar doma. Ljudstvo upa, da se bo orožnikom posrečilo prijeti oba zločinca. Roparski napadi in umori se v Savinjski dolini, kjer včasih takih zločinov nismo poznali, že nekaj časa ponavljajo. Več zadnjih zločinov je še nepojasnjenih. Ljudje naj bodo previdni.

Iz Prekmurja

Smrt mlade gospodinje pod slamo in snegom. Vladislava Poredoševa, žena posestnika in delavca v Benkovi tvornici v Murski Soboti je nedavno pozno popoldne šla k velikim oslicam slame na dvorišču, da nabere krme za živino. Slamo so že dalje časa jemali z oslice samo v spodnjih plasteh, zato so gorne plasti visele. Ko je gospodinja vlekla slamo iz kupa, se je gorna plast pod težo snega poveznila nad nesrečno ženo in jo pokopala pod seboj. Nesreče ni opazil nihče. Mož je prišel proti večeru iz tvornice, in pogrešil ženo. Zaman jo je iskal pri sosedih. Slednjič so potegnili nesrečno ženo izpod kupa slame in snega. Niso ji več mogli rešiti življenja. Pokojna Vladislava je bila po rodu Poljakinja in stara komaj 31 let. V Mursko Soboto je prišla pred sedmimi leti s svojim možem Karlom, s katerim se je seznanila v Franciji, kjer sta bila na sezonskem delu. Bila je zelo pridna gospodinja, zato je njena nesrečna smrt zbudila splošno sočutje. Hudo prizadetemu možu je zapustila 7-letnega sinčka.

Novo vlakovno zvezo Lendave z Zagrebom. Po novem voznom redu na področju zagrebškega žel. ravnateljstva sta uvedeni dve novi zvezi Lendave z Zagrebom. Vlak odhajata iz Lendave ob 18.20 in 0.45 in prihajata v Lendavo ob 18.04 in 0.15.

Skoraj za meter snega je padlo v Prekmurju. V noči na predzadnji torek je v Prekmurju zapadlo spet nad 40 cm novega snega, tako da je snežna plast debela ponekod blizu enega metra. Toliko snega že ni bilo v Prekmurju od leta 1929. V obmejnih Velikih Dolencih otroci dva dni niso mogli v šolo, ker so bila vsa pota zametena.

Smrt Prekmurke v tujini. Iz Prekmurja odide vsako leto na tisoče delavcev na sezonsko delo v tujino. Letos jih je še čez zimo ostalo v Franciji na delu okrog 2000, v Nemčiji pa nad 500 delavcev. Včasih je delo naših ljudi v tujini tudi nevarno in marsikoga zadene nesreča. Tako je v Franciji po nesrečnem naključju električni tok ubil mlado Prekmurko Roziko Kuzmovo iz Gornje Bistrice v Prekmurju. Bodi ji blag spomin!

Smrtna kosa med Prekmurci. V Lipoveh pri Beltincih so ob veliki udeležbi pogrebcev pokopali posestnico go. Terezijo Jakobovo, ki je po kratkem bolehanju umrla v starosti 66 let. Pokojnica je bila mati g. Karla Jakoba, profesorja risanja na gimnaziji v Murski Soboti. V Filovcih so pokopali posestnika g. Janeza Lovrenčiča, ki je umrl v starosti 70 let. Za njim žalujejo dve hčeri in sinova. — Obema rajnkima blag spomin!

12 let ječe zaradi pomeverb. Te dni je bila pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti razprava proti sodnemu officialu Štefanu Friedrichu zaradi pomeverbe varstvenega denarja na okrožnem sodišču v Murski Soboti. Friedrich je pomeverjal denar od leta 1927, tako spretno, da ni tega nihče opazil. Ko je minilo pomlad prišlo vse na dan, so prvotno mislili, da gre za vsoto 300.000 din, pri preiskavi pa so ugotovili, da znašajo pomeverbe 700.000 din. Friedrich je vedno igral v državni razredni loteriji, ker je upal, da bo enkrat zadel dobiček in poravnal manjkajočo škodo. Ni pa imel te sreče. Pred sodiščem je odkrito priznal, da je jemal denar kot posojilo, ki ga je mislil vrniti. Obsojen je bil zaradi utaje uradnega denarja na 12 let ječe in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic.

Obsojen vlomilec. Jakob Orgolič od Sv.

Jurija ob Ščavnici je bil pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti obsojen na osem mesecev strogega zapor, ker je v družbi s nekim maloletnikom vlamljal v kmečke hiše in odnesel kar mu je prišlo pod roke.

Zanimivosti

× Dva češka ministra pobegnila v tujino. Uradno poročajo iz Prage, da je predsednik Hacha razrešil dolžnosti kmetijskega ministra dr. Fajerabenda in predsednika vrhovnega odbora za nadzorstvo nad cenami inž. Jaromila Nečasa. Ministra dr. Fajerabend in inž. Nečas sta pobegnila v tujino v začetku januarja najbrž preko Slovaške in Madžarske in se napotila v Francijo. Dolžnosti kmetijskega ministra dr. Fajerabenda je prevzel pravosodni minister Krejčí, mesto inž. Nečasa pa je zasedel nemški vladni komisar von Buschell. Splošno mnenje je, da bo sprememba na teh mestih imela za posledico poslabšanje odnosov med Čehi in Nemci.

× Velik italijanski potniški parnik zgorel. Velik italijanski potniški parnik »Orazio«, namenjen v Južno Ameriko, je postal žrtev nesreče v Sredozemskem morju. Začel je goriti. Vzrok požara je treba iskati v eksplozijah, ki so se dogodile druga za drugo v strojnem oddelku. V teku četrti uri se je ogenj tako razširil, da je kapetan ladje začel brezžično klicati na pomoč. Na pomoč sta prispeli ena italijanska in ena francoska ladja. Reševalna dela so trajala osem ur. Ogrodje ladje so prepeljali v Genovo. Ali so bili vsi potniki in vsa posadka rešeni, iz poročil ni razvidno.

× Potres v Italiji. V Palermu, Lucii in Speziji so včeraj čutili lahne potresne sunki, ki pa niso napravili nobene škode.

× Prostovoljno se je potopil. Po vesti iz Pariza se je nemški 1600-tonski tovorni parnik »Albert Jeanus« na Atlantskem morju prostovoljno potopil, ko so z njega opazili neko francosko ladjo, ki bi parnik utegnili ustaviti in zapleniti. Druga francoska ladja je baje uspešno napadla neko nemško podmornico. Francosko mornariško ministrstvo je objavilo, da so francoske voje ladje v zadnjih dneh ustavile devet tujih ladij na odprtem morju in jih privedle v francoske luke. 15.000 ton blaga je bilo na teh ladjah zaplenjeno.

Moravec je bil v tem trenutku prepričan, da je morala mladenka poleg njega opaziti njegovo tresočo se roko. Dalje njegove misli niso segale. Velika groza ga je vsega prevzela. Ni bil sposoben, da bi si v naglici napravil kakšen načrt, tako nepričakovano je orišlo vse to nadenj.

»Pobegel — kaznjeneč!« To je bil glas mladenke, iasen, miren, četudi malo zmeden. »Ne, nobenega nisem videla. Kje pa je bil nazadnje?«

Policijski oficir je zmajal z glavo. »Na to je težavno odgovoriti. Vemo samo, odkod je prišel in kam najbrž potuje. Imamo ukaz od oblastev, da ustavimo nocoj vsak avto.«

»A tako«, je vljudno rekla mladenka. »Kako pa se piše mož in iz katere ječe je ušel?«

»Iz jetnišnice v Charlestownu, gospodična. Imenuje se Rihard Moravec in je baje nevarna klatež. Pravijo, da je pobil nekega jetniškega paznika. Bodite torej previdni in ne ustavljajte vozila, če vas med potjo kdo pokliče.« Oficir je postavil nogo na avtovo stopnico. »Mož je zbežal izpred jetnišnice z nekaj prijatelji, a tik pred Springfieldom so imeli nesrečo. Dva sta se ubila, dva sta nevarno poškodovana, a njemu samemu se ni nič zgodilo. Vsaj kaže tako, da je ostal nepoškodovan. Najbrž potuje zdaj proti jugu.« Oficir se je zdajci obrnil k Moravcu. »Vi tudi niste videli nobenega takega možaka, kaj?« Moravcu je hotelo zastati srce. Zazdelo se mu je, da se mu je naredil okoli prsi železen obroč, ki ga stiska, da ne more dihati. Nato pa je slišal samega sebe odgovoriti: »Ne, nikogar nisem videl. Sicer pa sem se le kratko progo vozil z avtom.«

— Prosto po Scottu:

CRNI BRATJE

KRIMINALNI ROMAN

Moravec ni niti slutil, kje je. Začel je po malo zavijati vozilo in je pustil ropotati motor, kakor bi hotel voz preizkusiti, samo da je lahko preslišal vprašanje. »Veste,« se je opravičeval, »zdelo se mi je, da nekaj ni v redu. Pa sem se motil, voz gladko teče.«

Pogledala ga je z začudenimi očmi.

»Seveda,« je rekla nato hladno. »Sicer pa niti ne vem, kdo ste.«

»O, prosim, oprostite! Benton sem, Peter Benton, milostljiva gospodična.«

Pri tem mu je šinilo v glavo ne posebno tolažilna misel: gotovo se bo moral peljati skozi številna večja in manjša naselja, kar bo nevarno zanj. Peljala sta se zelo naglo in gotovo ga bo kje ustavil stražnik in ga vprašal po šoferski izkaznici. Kaj pa bo potem? Rešiti ga bo mogel samo še čudež.

Toda zdaj ni smel več požreti besede, moral jo bo voziti, da ne bo zbudil v njej še večjega suma.

Skoro neslišno je tekel avto v noč. Imeniten stroj, je mislil Moravec pri sebi in skoro nežno položil roke še čvrsteje na volan. Tako je minila ura. Ves ta čas je dekleta molčalo. Kaj premišlja, je ugibal Moravec. V molganjih se mu je porodila plašna misel, da je pač on sam žrtev njenega razmišljanja. To je pač zelo verjetno. Ali ne zbujajo mož, na sunaj podoben klatežu, ki se ob tako nenavaden čas potepa po cesti in ki govori

kakor pravi kavalir, največjega začudenja?

Nejevoljen je naposled zavrgel to misel. Morda pa misli na svojega bolnega brata? Saj prav tako bo, ker njega niti ne pogleda.

Skozi dve zaspani mesteci sta se že peljala, ne da bi bila naletela na kakšno odprto pošto. Zdaj sta se vozila po glavni cesti nekega mesta, ko je bila njuna vožnja nenavadno prekinjena, da je Moravec kar čutil, kako mu je ledenela kri v žilah.

Na nekem oglu je svetila močna svetilka čez cesto. Dva moža sta stala pod njo, in ko ju je Moravec z razbijajočim srcem spoznal za policista, je eden izmed njih že vzdignil roko v znak, da se mora avto ustaviti.

Moravec je takoj ubogal in se v sedežu naslonil daleč nazaj. Eno roko je držal na krmilnem kolesu, z drugo pa je segel v žep in zgrabil revolver.

Policist, ki je imel čin oficirja, je prišel bliže. Ko je zagledal vprašujoči obraz dame poleg vozača, je vljudno pozdravil.

»Žal mi je, da sem vas moral ustaviti, velenjena dama,« je pojasnjeval, »toda ukaz je ukaz. Moram vas namreč posvariti pred pobeglim kaznjencem, ki se klati nekje po tej pokrajini. Ali ste morda srečali kakšnega umiljivega moža, velikega, zelo močnega moža, ki najbrž hodi peš in ima verjetno na sebi razcapano obleko zaradi hude avtomobilske nesreče.«

× V čem prekašajo finski vojaki sovjetske. Amsterdamski list »Telegraaf« je naštel sedem prednosti finskega vojaka pred sovjetskim: 1. Finci se bore za svojo svobodo in neodvisnost. 2. Finski vojak ima povsem drugačno vojaško izobrazbo kakor sovjetski. Finski vojak je pobudnejši in vztrajnejši v mrazu in pomanjkanju. 3. Tri četrtine Finske so pokrite z gozdovi in 70.000 jezer olajšuje obrambo dežele. 4. Finski maršal Mannerheim, njegovi generalštabni oficirji in armadni poveljniki, ki so se borili proti sovjetom že leta 1918., poznajo vojne načine in značaj svojih nasprotnikov. 5. Vsi Finci so odlični smučarji. 6. Finski oficirji so boljše usposobljeni kakor sovjetski, ker so sovjetska oblastva postrelila ali izgnala 80 odstotkov prejšnjega oficirskega kadra. 7. Finci so vsi odlični strelci.

× Byrd odkril na južnem tečaju novo ozemlje. Američan admiral Byrd, ki raziskuje s svojo družbo južni tečaj, je sporočil, da je odkril doslej neznana gorovja vzhod-

no od rtiča Kolbeka.

× 160.000 Nemcev iz Rusije so naselili na Poljskem. Preseljevanje Nemcev iz sovjetske Galicije in Volinije se po nemških vesteh približuje koncu. Dozdej je bilo z vlakd pripeljanih 103.000, z ostalimi prevoznimi sredstvi pa 35.000 Nemcev. Pričakujejo še štiri skupine izseljencev, tako da bo doseglo skupno štev. izseljencev iz teh krajev 160.000. Iz Kovna poročajo, da približno 40 odstotkov letonskih Nemcev, ki bivajo v Litvi, čaka, da jih te dni prepeljejo v Nemčijo.

× Oddaja lesa na Koroškem. Posamezne občine na Koroškem so dobile od nemških oblastev nalog, da morajo poskrbeti gotovo količina lesa. Zdaj nalagajo občine posameznim kmetijam, koliko lesa imajo do spomlad oddati. Oddaja lesa, seveda za plačilo, je obvezna za vsakega kmeta, ki ima gozd.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ženski vestnik

Kako se obvarujemo ozeblin

Ne smemo čakati, da nas mraz čisto prevzame, temveč se moramo pri mrazu dobro in toplo obleči. Treba je nositi toplo perilo, obleči dvojne nogavice, če nimaš volnenih, pa tudi dvojne hlače in tople rokavice. Če je zelo mraz, si zavij tudi ušesa. Ne lezi nikdar v posteljo, kadar si vsa premražena. Mrazi te bolj od vlage kakor pa od mraza.

Kadar prideš domov, takoj preobleči vlažno obleko, čevlje kot tudi nogavice. Kroženje krvi bo spet redno delovalo in prenehalo te bo zebsti. Pri hudem mrazu si ovij čez nogavice časopisni papir in obui v čevlje. Papir izolira vlago in obdrži toploto. Posebno je to priporočljivo za ljudi, ki so mnogo na prostem. Tesnih čevljev ne obuvaj pozimi, ker tesni čevlji takoj povzročajo ozeblino, ker zadržujejo kroženje krvi. Če pa že imaš ozeblino, jih maži z jodovo tinkturo. Dobiš pa v lekarni tudi dobro mažo zoper ozeblino.

Proti ozeblinam pomagajo tudi menjajoče se tople in hladne kopeli. Pripraviš si dve posodi, v eno daš toplo in v drugo hladno vodo. Pa vtakneš noge v toplo vodo, takoj nato v hladno, in tako menjavaš kopel 10—15 minut. V začetku te bodo ozeblino sicer zelo bolele, a čez čas bodo bolečine izginile. Nato noge ali roke dobro namaži s špiritom, v katerem si raztopila kaffo.

Kadar prideš od zunaj vsa premražena v toplo sobo, ne hodi v bližino peči in ne grej si rok ali nog pri peči. Prav zavoljo prehitre menjave toplote ti roke takoj ozebejo in koža pordeči. Boljše je, če te zebe v roke ali noge, da jih vtakneš v hladno vodo in potem dobro z brisačo zdrgneš. Roke bodo nato takoj tople.

Posebno pa priporočamo materam, da otrok, ki so se morda sankali ali prišli vsi premraženi iz šole, ne puste takoj na peč, kakor je to otrokova navada, če ga zebe. Premražen otrok naj hodi vsaj četrt ure po sobi ali kuhinji. Šele nato naj zleze na peč in se dobro segreje.

Prav tako ne nusti otrok z vroče peči ta-

Al Capone mirno uživa sadove svojih razbojstev

Al Capone, zloglasni kralj ameriških gangstrov (razbojnikov) in tihotapcev z alkoholom, ki je presedel večletno kazen v ječi, je zapustivši ječo šel najprej v bolnico, zdaj pa jo je zapustil in se nastanil v svoji podeželski hiši v Pemliceu v bližini Baltimora.

Evropcem se zdi nepojmljivo, da more takšen človek, ki ima na svoji vesti neštete zločine, živeti mirno kakor kateri koli pošten meščan. V Ameriki so pač naziranja drugačna; tam so ga leta 1931. obsodili samo zavoljo davčne utaje.

Capone šteje danes šele 43 let. Svoje zločinsko življenje je začel pred dvajsetimi leti kot desna roka tedaj najmočnejšega tihotapca alkohola Johna Toria. Ko se je Torio »umaknil v zasebno življenje«, je postal Al Capone njegov naslednik. Območje svojega delovanja pa je Al Capone takoj silno razširil. Nihče ni bil več varen ali ni njegov znaec kakšen najet morilec, ki ga bo v naslednjem trenutku ustrelil. Izsiljevanja pa so bila sploh na dnevnem redu.

Policijska je bila v boju proti Al Caponeje-

vim zločinom brez moči, kajti stotine nižjih in višjih policijskih uradnikov samih in odličnih osebnosti so prejemale Al Caponejevo plačilo in pomoč od zločinske družine. Če so kakšnega sodelavca zgrabili in spravili pred sodnike, mu niso mogli dokazati nobenega zločina, kajti nihče ni bil tako pogumen, da bi nastopil proti njemu kot priča. Tako zelo se je vse balo Al Caponejevega maščevanja.

Ko so Al Caponeja l. 1931. zavoljo »davčne utaje« obsodili na deset let ječe, si je ves Chicago, kjer je bilo glavno torišče njegovega delovanja, oddahnil. Oddahnila se je tudi Amerika. Videti je pa, da ima mož še zmeraj velikansko zaslombo povsod, kajti dve leti ječe so mu zaradi dobrega vedenja odpustili in so mu dovolili, da prične uživati mirno življenje. Ne smemo pa pozabiti, da je Al Capone na višku svojih moči in da je gospodar velike vrste pivovarn, nočnih zabavišč, trgovin in trgovin, samih zakonito priznanih podjetij, tako da je njegovo imetje leta 1938., ko je še sedel za zamreženimi okni, predstavljalo kar milijonov.

Ta odgovor se policistu ni zdel dovolj jasen. Obrnil se je spet k dami: »Kaj ne prebivate v New Yorku, gospodična?«

»Da, toda prihajam iz New Hampshirea.«

»Potem je torej to vaš sofer?«

»Ne«, je rekla potrpežljivo. »Monter je in me vozi, ker sem si ranila zapestje. Mudi se mi silno, ker je moj brat bolan. Moje ime je Doroteja Staplesova iz New Yorka. Moj oče je lastnik tvrdke Staples in Bannister.«

»Poznam to tvrdko, milostljiva gospodična.« Policijski oficir se ji je priklonil. »Prav žal mi je, da sem vas moral ustaviti. Ukaz je ukaz. Razen tega imam ukaz, prečitati tiralico za Rihardom Moravcem.«

Policist je privlekel iz žepa neki papir in začel brati: »Pobegli kaznjeneec je velik in zelo močan. Visok je en meter 80 centimetrov, šteje 30 let, tehta 80 kilogramov. Nazadnje je bil oblečen v temnosivo obleko z modrimi črtami, v črno belu pisano srajco z mehkim ovratnikom, temne čevlje tvrdke Walker-Redding z gumijastimi podpetniki. Na glavi je imel najbrž temnorjavo čepico. Domneva se da je begunec na poti v New York...«

Da, milostljiva gospodična, to sem vam moral prebrati, ker je ukaz takšen. Prav čuditi se je, zakaj so višja oblastva tako silno v skrbeh zaradi tega pobeglega kaznjence. Vse kaže, da nekaj zelo vplivnih ljudi želi, da bi bil begunec čimprej zopet v rokah pravice. Vsaj slišal sem govoriti nekaj podobnega.« Policist je pravkar nameraval papir spet vtakniti v žep, ko je njegov pogled obvisel na možu za volanom. Pogledal je Dorotejo Staplesovo in nato spet vozača.

»Hm«, je rekel naposled skoraj v zadregi. »Če je milostivi gospodični prav, si bom va-

še ime zapisal. Morda bo policijsko ravnanje hotelo vedeti, kdo vse se je to noč peljal skozi mesto. Vi, gospod, torej niste sofer gospodične Staplesove?«

Moravec je slišal, kako je njegovo srce tolklo. »Ne, pišem se Peter Benton. Nočni monter sem v Forbesovi garaži.«

»Torej Benton, Forbesova garaža.«

Policist je to počasi zapisal v svojo beležnico. »Mislim, da Forbesovo garažo poznam«, je rekel. »Zdaj še voz...« Stopil je za vozilo in pogledal številko. »Torej 1,387.600, New York. Tako!«

Moravec se je bal, da ga bo zadušilo. Četudi oficir morda še ni zasumil vanj, ga mora naposled spoznati po opisu v tiralici.

Moravcu je ostalo samo še eno upanje: če ga policist vpraša po šoferski izkaznici, mu bo povedal samo številko te izkaznice, ki se je še spominja. Kaj pa, če bo policist vztrajal na tem, da mu mora izkaznico pokazati.

Če se to zgodi, bo stopil počasi iz avta, kakor da bi tako laže našel izkaznico v notranjem žepu, nato pa bo v naglici podrl bližnjega stražnika in zbežal v noč.

Morda bodo streljali za njim, toda kaj drugega ne preostane...

Še enkrat je policijski oficir razmišljeno pogledal oba potnika in sunil svojo beležnico v žep.

»Vse v redu, gospodična«, je rekel. »Lahko se odpeljete.«

V trenutku je Moravec pognal motor in vozilo je steklo v temo.

Zavedel se je v polni meri, da se je komaj izmazal. Še je čutil na pol začuden, napol nezaupljivi policijski pogled na sebi. Sa-

mo svoji spremljevalki se mora zahvaliti, da se policist ni natančneje zanimal zanj.

Njene mirne navedbe o svoji in njegovi osebi njen duševno prisotni nastop in na njen položaj kot hčerka splošno znanega uglednega moža, so napravili na policista dober vtis. Nehote je mlada dama govorila tako, kakor bi si bila najela tega monterja naravnost v Forbesovi garaži.

Medtem ko je drvel avto skozi noč, se je pojavilo v Moravcu novo vprašanje. Da so o vsebini tiralice že lahko brezlično vse obvestili, mu je bilo razumljivo, toda kako je mogoče, da je bil v tiralici tako čudovito natančno obisan? Odkod imajo tako natančen opis njegove obleke, čepice in čevljev? Kako vedo, da se je bil v avtu preoblekel v takšno obleko?

Tuhtal je in tuhtal, ko je lahko sukal kriminalno kolo. Morda so znamko njegovih čevljev spoznali po stopinjah v močvirni zemlji na kraju nesreče?

Čudil se je, kako naglo in dobro deluje policija. To mu je bilo v svarilo, da bo moral biti strašno previden, če bo hotel ostati na svobodi.

Pol ure sta se peljala molče. Moravec je čutil, da ga je opazovala. Ko je malo okrenil glavo, je videl pogled Doroteje Staplesove usmerjen naravnost vanj.

»Ali nas bodo kmalu spet ustavili?«

»Ne vem«, je odgovoril Moravec. »Saj razumljivo je, da je policija skrajno previdna.«

»To je res«, je priznala mladenka. »Ubogi dečko! Naj bo kdor koli, žal mi je zanj. Ali ni nekoga umoril na begu?«

»Da — menda.« Moravec se je sam ustrašil svojega hripavega glasu. Avto je z enim

koj na prosto, ker tudi to je nevarno za prehlad, ker se segreto telo prehitro shladi. Prehitra menjava toplote in mraza ima po navadi za posledico nahod, če ne še kaj hujšega.

Za kuhinjo

Čokoladne rezine. Umesi v testo 21 dek moke, 18 dek sirovega masla, en rumenjaki, štiri žlice vode, malo soli in naribano limonovo lupinico. Umešeno testo naj pokrito počiva eno uro. Nato testo razdeli v dva dela in vsak del zase razvalja. Prvi del razvalja nega testa položi v pomazano pekačo in ga nadevav z nadevom. Nato položi drugi del čez nadev in speci. Nadev je tale: Mešaj, da narase, šest rumenjakov, 20 dek sladkorja v prahu, nato primešaj 14 dek zribane čokolade, pet dek zmletih orehov ali mandeljnov, sok od pol limone in sneg šestih beljakov. Ko je testo pečeno in se je shladilo, zreži na poljubne rezine.

Rezine na drug način. Mešaj, da narase, 10 dek sirovega masla, 12 dek sladkorja v prahu, pomešanega z vanilijo, in štiri rumenjake. Nato primešaj sedem dek zmletih orehov, dve dek moke, dve rebri naribane čokolade, od pol limone naribano lupinico in sneg štirih beljakov. Testo zlij v pomazano pekačo, razravnaj in peci. Ko je testo že skoro pečeno, pomazi po vrhu s poljubno mezgo, po mezgi pa namaži sneg štirih beljakov, ki si ga osladkala, potem ko si ga raztepla. Nato postavi spet v pečico za toliko časa, da se sneg dobro strdi. Ko je pečeno in se je shladilo, oblij s čokoladnim ledom ali pa posuj samo s sladkorjem in zreži na kocke.

Zrezki od krompirja. Kilo v oblicah kuhane krompirja zmelji na strojčku s 15 dekami kuhane gnjati. Osoli, malo popopraj, dodaj tri žlice seskljane čebule, malo peteršilja in eno jajce. Vse skupaj dobro zmešaj in oblikuj zrezke. Zrezke povajljaj v moki in na vroči masti speci. Ko so vsi zrezki pečeni, na ostalo mast daš žlico moke, in ko moka samo malo porumeni, dodaj malo sladke paprike in četrt litra kisle smetane. Če je omaka zelo gosta, prilij še malo vode. Ko prevre, polij

po zrezkih in daj na mizo.

Zeljnatii cmoki. Glavo zelja očisti vseh štorov, operi in drobno zreži kakor za solato, osoli in naj tako stoji pol ure. Nato zelje dobro otisni. Zelje zmešaj s toliko moke, žlico masti, dvema žlicama drobtin, pol deke kvasca in tremi jajci, da dobiš bolj mehko testo. Testo še malo premesi, napravi dolg svalk, ga zreži in napravi drobne cmoke. Cmoke pokrij s prtičem in pusti eno uro počivati. Nato cmoke zakuhaj v slan krop. Vro naj četrt ure. Kuhane poberi v skledo in z ocvirki zabeli. Daš kot samostojno jed na mizo.

Sirovi kolači. Kilo moke in pol kile zdrobljenega sira (skute) dobro umesi. Nato malo osoli, dodaj dve ali tri žlice (po okusu) sladkorja v prahu, kavno žličico sode-bikarbonate, eno jajce in toliko kisle smetane, da dobiš bolj mehko testo. Umešeno testo razvalja za prst na debelo in izreži z okroglim obodcem kolače. Kolače pokrij s prtičem in naj pol ure počivajo (odrezke testa zopet umesi, razvalja in zreži). Nato jih na vroči masti ocvri. Na sredino vsakega kolača položi žličico po-

ljubne mezge, posuj s sladkorjem v prahu in daj tople na mizo.

Praktični nasveti

Zamrzla okna se dajo z lahkoto odtajati z raztopino galuna. Ta način je najmanj nevaren. Če hočemo okna odtajati z vročo vodo ali z ognjem, se nam lahko zgodi, da šipe počijo.

VSAK ČLOVEK JE SVOJE SREČE KOVAČ

zato tudi Vi ne obupajte in ne tožite, ako doživite neuspeh ali razočaranje. Obrnite se skupno na psihografologa S. PARADISO Maribor, kateri Vam da na podlagi Vaših rojstnih podatkov in točnega naslova dragocen nasvet za pravilno ravnanje v poslovanju, špekulacijah, kupčijah in denarnih zadevah, ter Vam pove s kom se boste poročili in kako se obvarujete nesoglasja v ljubezni in zakonu. Njegovim analizam izraža nad ti soče obiskovalcev prisrčne zahvale. Za stroške je poslati Din 40.— naprej.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierieva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 6

ALI IMATE RADI

lepe povesti, vesele zgodbe, uganke, smešnice? — Naročite si družinski časopis »Priatelj«, ki stane četrtletno 17.— din. Eno številko Vam pošljemo brezplačno na ogled, če sporočite svoj naslov upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8/D.

izmed zadnjih koles zašel na pot za pešce in je nerodno poskočil. Mladenka je lahko vzkrinkala.

»Oprostite, milostljiva gospodična. Bom bolj pazil. Volan me še malo moti.«

Nato je spet zavladal globok molk.

»Ali ste si zapomnili ime moža?« ga je zdajci vprašala.

»Ne morem se ga spomniti.«

»Prav za prav je bilo čisto prijetno ime«, je rekla zamišljeno. »Tako nič zločinsko ni zvenelo. Kaj pa je zakrivil nesrečnik? Strašno je to, da je postal morilec samo zaradi tega, ker je hotel biti spet svoboden.«

»Da, milostljiva gospodična.«

»Gotovo ga bodo kmalu prijeli«, je rekla skoraj obžalujoče. »Saj se zmerom tako zgodi.«

Moravec je molčal.

»Seveda«, je menila nato, kakor bi bila govorila sama s seboj. »Morda ni niti vreden pomilovanja in je prav sirov in nizkoten človek.«

»Morda, milostljiva gospodična.«

Začelo se je počasi daniti. Megla je visela nad bučnim mestom, ko je avto začel križati tihe predmestne ceste.

Iz New Havena je Doroteja Staplesova telefonirala svojemu očetu. Začutila je veliko olajšanje, ko je izvedela, da se bratovo zdravje obrača na bolje. Ko sta se pripeljala do prve postaje podzemne železnice, se je nenadno obrnila k Moravcu.

»Mislim, da bom s podzemsko železnico dosegla prej svoj smoter.«

Moravec je takoj ustavil vozilo in izstopil.

»Prosim, milostljiva.«

Lahkonogo je skočila na tla. Zdaj je v bledem jutrnjem svitu šele opazila bolešno bledico na sopotnikovem obrazu.

»Ali se ne počutite dobro, gospod Benton? Gotovo ste bili pre malo toplo oblečeni. Zelo žal mi je.« Njen glas je zvenel zelo iskreno. »Eno prošnjo pa še imam do vas. Prosim, da zapeljete avto v garažo, v Hudsonovo garažo na devetinsedemdeseti cesti. Meni se tako zelo mudi...«

»To se razume, milostljiva. Devetinsedemdeseta cesta, kaj ne?«

»Da, prosim. Zdaj pa, gospod Benton, koliko sem dolžna? Ali je 30 dolarjev dovolj za vaš trud?«

»Hvala lepa, milostljiva. Skoraj preveč je.« Ko mu je izročila bankovce, je prijel čepico. »Še enkrat lepa hvala, gospod Benton, je rekla. »Bili ste mi res prijatelj v stiski.«

Obrnila se je že, da bi šla, pa je še oklevala. Pogledala je še enkrat Moravca in se mu prvič nasmešnila: »Na svidenje, gospod Benton.« Nato je izginila pri vходу v podzemsko postajo.

Moravec je takoj spremenil svoje zadržanje. Okrog njega je začel naraščati promet. Hitro mora nekaj ukreniti. Če se v taki obleki pelje v notranjost mesta, bo nevarno. Toda Doroteji Staplesovi je obljubil, da ji bo avto spravil v garažo. Spomnil se je njene zadnjega pogleda, ki se mu je zdel tako čudno vprašujoč.

Ne da bi bil okleval, je spet sedel za volan in je bil kmalu sredi prometa v notranjem mestu.

V teku zadnjih ur si je bil napravil načrt. Vsak njegov nadaljnji korak mu je bil zdaj jasno pred očmi.

Predvsem mora čim hitreje stopiti v stik s Stonejem. Čim hitreje in čim previdneje mora to storiti. Veliko vprašanje, kako naj to stori, ker bo Stone gotovo skrbno opazovan. Najlaže se pride z njim v zvezo po telefonu.

Čisto prvo, kar mora storiti, pa je nabava nove obleke. Njegova raztrgana in umazana zunanost pomeni zanj stalno nevarnost. Zdajci mu je padla na um drzna misel. Načrt, ki se je opiral na prejšnjega klubskega prijatelja Viktorja Kinga.

King ni počel nič pametnega. Ves smisel njegovega življenja je bil v tem, da je užival in si utrjeval sloves sprehajajočega se modnega časopisa. Dvanajst modnih krojačev v mestu je bilo stalno zaposleno z likanjem njegovih oblek. Če Viktor King še biva v mestu, je pomislil Moravec, bo lahko naglo nabaviti si obleko.

V neki prodajalni cigar je ugotovil Moravec na podlagi knjižice s telefonskimi naročniki, da je Viktor še zmeraj na svojem mestu.

Moravec se je zasmejal, ko je nekoliko pozneje v neki javni telefonski govorilnici vzdignil slušalko in poklical neko krojaško delavnico.

»Tu Martinov krojaški salon«, se je oglašil nekdo v telefonu.

»Tukaj govori sluga gospoda Viktorja Kinga«, je rekel Moravec svečano. Gospod Viktor bi rad vedel, ali imate od njega kakšno obleko, da jo zlikate.«

»Trenutek, prosim. Mislim, da jo imamo.« Nekdo drugi, menda sam lastnik krojaške delavnice je prišel k telefonu. Moravec je ponovil vprašanje. (Dolje)

RADIO LJUBLJANA

4. do 11. februarja

Nedelja, 4. februarja: 8.00: Jutrnji pozdrav. 8.15: Cimermanov kvartet. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). 10.00: Pevski in klavirski koncert (Vida Valjalova in Marta Osterc-Valjalova). 11.00: Radijski orkester. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Plesno glasbo bo izvajal orkester Swing-Rhythm. 14.00: Plošče. 17.00: Kmetijska ura: Varujmo živino pred slinavko in parkljevko (dr. Kocjan Leon). 17.30: Ljubljanski pevski jazz-kvartet, vmes bo igral na harmoniko Stanko Avgust. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Prva srbska vstaja: Izvolitev Karadjordja za vrhovnega vodjo (Božo Kovačević iz Beograda). 19.40: Objave. 20.00: Okroglo (plošče). 20.30: Orkestralni in zborovski koncert (radijski orkester in pevski zbor »Sava«). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za ples (plošče).

Ponedeljek, 5. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele (plošče). 12.00: Godbe na pihala (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila. 18.00: Zdravstveni pogoji za srečen zakon (dr. Anton Breclj). 18.20: Skrjančkov kvartet (plošče). 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Fran Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Zgodovina in jezikoslovje Srbov in Hrvatov (dr. Henrik Barič iz Beograda). 19.40: Objave. 19.50: Več manire — brez zamere (Fran Govekar). 20.00: V pustnem veselju (Vekoslav Janko, Svetozar Banovec ob spremljevanju harmonike — Avgust Stanko in radijski orkester). 21.30: Veselo rajanje (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kvartet Fantje na vami.

Torek, 6. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele (plošče). 11.00: Trije lažnivci. Burka v treh dejanjih. Spisal Miroslav Zor. Izvajala bo igralška družina »Staro in mlado«. 12.00: Napovedi iz zvočnih filmov (plošče). 12.30: Poročila,

objava. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila. 18.00: Poskočni napravi (plošče). 18.40: Greh pod vidikom vere (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Družabno življenje v Zagrebu v XV. stoletju (Srdja Djokić iz Zagreba). 19.40: Objave. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Nove maske si oglejte, če so všeč vam, se nasmejite (z nedolžno satiro zabeljani prizori). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vesela glasba.

Sreda, 7. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Resne plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Obisk pri Bachu (plošče). 14.00: Poročila. 18.00: Mladinska ura: a) Za mlade naravoslovce Miroslav Zor. b) Kaj pravita znanost in tehnika (prof. Adlešič). 18.40: Slovenske pravne starine, II. del (dr. Josip Pontar). 19: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Odgovornost novinarskega dela pred narodom in državo (Ludvik Mrzel iz Ljubljane). 19.40: Objave. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanske opere (v prvem odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarija, v drugem odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 8. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Operetni napravi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Operni trio. 14.00: Poročila. 18.00: Pester spored radijskega orkestra. 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: ministristvo za telesno vzgojo naroda. 19.40: Objave. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Tercet sester Stritarjevih (pri klavirju prof. Pavel Šivic). 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: V oddih bo igral radijski orkester.

Petek, 9. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 11.00: Šolska ura: Po Norveškem II. del (Julija Sušteršičeva). 12.00: Iz naših krajev (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila. 18.00: Ženska ura: Zdravstvo hiše (Pokornova Marija). 18.20: Pesnice iz Pariza (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Franjo Supilo o urejanju srbsko-hrvatskih odnosov (dr. Nikola Lalič

iz Zagreba). 19.40: Objave. 19.50: Kotiček SPD: O svetih jezerih (dr. Valter Bohinec). 20.00: Ura skladatelja Vinka Vodopivca. 21.15: Schubert: Kvintet (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Instrumentalni dueti: gosli in kitara (Slavko Marin in Stanko Prek).

Sobota, 10. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12: Plošče brez odmorov. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.20: Plošče brez odmorov. 14.00: Poročila. 17.00: Otroška ura: a) Slovenske narodne pravljice (Mileva Ukmari-Boltarjeva). b) Nastop otrok (vodila bo Slavka Vencajzova). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura: Inspekcija narodne obrambe. 19.40: Objave. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Halol Tu humor iz revirjev. Vesele, stare in nove rudarske v IX. slikah. Rokopis napisal Arnošt Adamič po gradivu iz zapuščine pokojnega Lavoslava Jerina, Franca Goloba in po lastni zbirki. Med drugim nastopijo Micka, bergmandelj in rudarji. 22.00: Poročila, napovedi. 22.15: Radijski orkester.

V SOLI

Učitelj: »Če sedi na mizi pet muh, a jaz dve izmed njih ubijem, koliko jih ostane, Mihec?«

Mihec: »Dve.«

Učitelj: »Zakaj dve?«

Mihec: »No, tisti dve, ki sta mrtvi.«

SE SLABŠE.

Gasper: »Zdaj sem te pa dobil, ti mevža ti. Čeprav imaš ženo, si sam živaš gumb na suknjo.«

Miha: »Motiš se, prijatelj! To ni moja suknja, ampak od moje žene.«

Listnica uredništva

Tresibaba. Pride na vrsto!

Prošnja. Anton Gosnig v Novem vrhu št. 8, je že dalje časa bolan in ne zasluži ničesar. Njegovih sedem nedoletnih otrok nima sredi zime ne čevljev ne obleke, kaj šele živeža. Usmiljena srca, pošljite za bedno družino darove na župana g. Franca Režonjo v Vratfj vasi, pošta Apače.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

BUKOVE HLODE,

okroglo, brez grč od 40 cm debeline in od 2 metrov dolgoti naprej, kupim. Plačam pri prevzemu, event. pri dobavi večje množine tudi v naprej. Kupim tudi lepe jelšve in javorjeve okrogle hlope. Paustejner Alojzij, Senovo, Rajhenburg.

VAŽNO ZA PRAŠIČJEREJO!

VSAKEMU, KI REDI PRAŠIČE, pošljem brezplačno zavitek mastelina in navodilo. Pišite na naslov: Ivan Magdalenc, Rače.

DOLGOROČNO POSOJILO

dobijo vsi sloji, zato ne čakajte, temveč se čimprej zglasite pismeno ali osebno pri zastopstvu »Moj dom«, Gregorčičeva ul. 3, Celje. Priložite znamko za 3 din.

PRODAM SADOVNJAK

na prijetnem hribčku blizu banovinske ceste in cerkvice sv. Urbana in cerkve na Tinskem, občina Pristava. Približno 1 ha 20 arov sadovnjaka z 200 jabolčnimi drevesi. Teren uporabljen za njivo, vrt in vinograd. Mala lesena hiša s slamo krita. Eno uro pešhoje od železniške postaje Stranj. Polzve se pri Sterni Frideriku, Sv. Peter na Medvedjem selu, pošta Podplat, tik pri cerkvi.

KUPUJEM VSAKOVSTNO ZLATO, po najvišji ceni. K. Ackermann nasl., draguljar, Ptuj, Krekova ulica 1.

MEINEL HEROLD 104
JAMNJA VARNOSTNA CENIK
BREZPLAČEN POUK V Ljubljani

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav, 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem. Prodaja drogerija KANO, Ljubljana, Zidovska ul.

MOŠTOVA ESENCA »MOSTIN«

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z majhnimi stroški pripravi izborni, obstojno in zdrav domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redine« in »Mostine« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANO, Ljubljana, Zidovska ul. 1 a, Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANO, Maribor, Gosposka ulica 24.

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE

Dr. Holänder: Zablode ljubavnega življenja, 20 din. Svetovalec dekletom za poroke, 35 din. Spolne bolezni, 38 din. Kako se dopade ženskam ali moškim, 30 din. Spisovnik ljubezenskih pisem, 30 din. Knjiga lepega vedenja, 32 din. Meščanska kuharica, 40 din. Velika sanjska knjiga z vedeževanjem iz kart, loterijo in astrologijo, 66 din. Hiromantija-vedeževanje z dlani, 32 din. Čarobniška vedeževanja, 38 din. Čudeži hipnotizma, 35 din. Razpošilja po povzetju Šaufer, Maribor. Krekova 6

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

St. 62.300 Anker-ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, leg. kromirani okvir s pismeno garancijo

Din 49.50

Stev. 62.301 ista, s cerkljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, v katerem ga pošlje s strojem in poštne preplate

H. Suttner
Ljubljana 6

lastna, protokollirana tovarna ur v švic.

NOV REDILEN PRAŠEK

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

Z mrzlično naglico ga je pregledal in takrat... čisto ob robu je zagledal nekaj, kar mu je pognalo vso kri v obraz. Mitja je ležal tam, zaprtih oči, bled.

Branko je naglo skočil k njemu.

Ali je mrtev?

Pokleknil je in pritisnil glavo na njegove prsi.

In utrgal se mu je nov krik, toda to pot je bil krik veselja.

Mitja je še dihal.

Poklical ga je. Toda ni se mu odzval.

Branko je stekel v spodnje prostore ladje in tam poiskal nekaj premočenih kosov blaga. Položil jih je Mitji pod hrbet in ga potem z umetnim dihanjem jel zbuditi k življenju.

Čeprav je bil sam tako zelo izmučen, da je komaj premikal roke ni odnehal. Čez dobro uro je napol mrtev od napora opazil kako se je v Mitjev obraz polagoma vračala barva. Potem je videl kako je počasi odprl oči in presenečeno pogledal okoli sebe.

«Kje sem?» je vprašal s slabotnim glasom.

«Rešen! Rešen!» je kriknil Branko ves iz sebe.

In ne da bi počakal, kaj bo z njim, je zbežal v notranost ladje. Nekaj sodov, ki jih je vihar vrgel s polic, kjer so prej stali, se je kotalilo po tleh. S sekiro, ki jo je pobral v kotu, je razbil veho prvega. V njem je bila voda. Zatekel jo je in jel piti. V malem sodčku zraven je bilo žganje. Nesel ga je na krov in ga vlił Mitji v usta. In teh nekaj kapljic kakor bi bile fantu vrnilo moči.

Uro nato sta sedela na skali nad zalivom. Pregledala sta bila vso zalogo, kar je ni uničila voda, in zaskrbelo ju je, ko sta videla, da imata komaj za teden dni hrane, vode pa še toliko ne. Če dotlej ne pride kaka ladja in ju ne reši.

In vse je že kazalo, da se bo ta njuna bojazen uresničila.

Osmi dan je že tekel. Zadnje grizljaje sta použila, toda od nikoder ni bilo sledu po rešitelju. Lotevati se ju je jel obup. Kaj bo, če pride konec tik pred vrati, na pragu domovine?

Ves otok sta že preiskala, toda nikjer ni bilo sledu o kakem živem bitju, nikjer ni bilo sledu po vodi in sadju, ki bi ga lahko jedla v skrajni sili. Kakor daleč tima je seglo oko, so lezle proti nebu bele skale in okrog njih morje, mirno, kakor bi bilo mrtvo.

Kakor bi naznanjalo smrt.

Osma noč je bila noč obupa, ki tima je trgala srce, da bi bila najraši jokala, če ju ne bi bilo drug drugega sram.

Deveti dan je prišel, jasen, sveta, toda za njim poln črne groze. Sedela sta v zavetju visoke skale, ki ju je branila pred pekočimi solnčnimi žarki. Lačna sta bila in žeina, tako onemogla, da sta se komaj še držala pokoncu. Vedela sta: ta dan še preživita, morada še naslednjega, potem pride tisto, kar mora priti — konec...

Toda prišlo je ono. Česar nista več upala, kar se tima je zdelo nemogoče. Mitja je s svojimi sokoljimi očmi zagledal na obzorju oblaček dima. Zastrmel je v tisto smer, kakor bi hotel pustiti tam svoje oči. In potem je videl, kako oblaček čedalje bolj raste, kako se je iz morja izvil trup ladje, sprva tako majhen, da ga je bolj slutil kakor razložil, potem pa čedalje večji.

«Ladja, ladja!» je kriknil. Upanje v rešitev mu je bilo kakor opojna pijača. Pozabil je, da je lačen, da je žejen, izmučen, skočil je pokoncu in stekel proti obali.

Toda kako dati ladji znak, da ju ne zgreši? Branko je splezal na razbito ladjo, v naglici pobral nekaj kosov blaga in jih privedel na ostanek malega sprednjega jambora. In s to

v sili napravljeno zastavo sta mahala po zraku, da se je veter uprl v blago in ga napel kakor jadro.

Ali ju bodo zapazili? Ali ne bodo pluli mimo?

Iz negotovosti, ki je bila še bolj strašna kakor vse dotedanje čakanje, ju je rešil glas ladijske sirene, ki je presekla zrak.

«Vidijo naju,» se je izvilo iz Brankovih prsi, kakor bi se bil sprostil vihar, ki je v njih divjal.

Kmalu nato je Mitja videl, kako se je ladja v daljavi ustavila. S krova so spustili rešilni čoln, ki se je počasi obrnil v smeri, kjer sta čakala.

Čoln je udaril ob skalo. Skočila sta vanj in odveslali so za ladjo, ki jih je že s sireno pozivala naj se podvizaio.

Uro nato so bili na krovu ladje.

«Ladvi May,» ki ju je rešila, je bil angleški trgovski parnik. Prihajal je iz Jokohame in vozil v Anglijo.

Kapitan ju je sprejel zelo prijazno. Vsa ganjena sta se mu zahvalila za rešitev. Ko sta povedala da sta ujetnika, ki se vračata domov, in mu pokazala angleške potne liste, je dejal da mu zastoni odnehalje v London, kamor je bila ladja namenjena. Branko bi mu bil prav rad ponudil denar, toda ni se upal izdati se.

Teden nato so pristali v Kalkuti, kjer so počakali tri dni. V teh dneh sta si Mitja in Branko ogledala mesto. Kunila sta si nove obleke, da sta bila vsaj dostojno oblačena in se tima ni bilo treba spravovati pred morarji. Branko se je no dolgem času prvič počisteno obril. Ko sta se vrnila na ladjo, ju kapitan skoraj ni spoznal.

Četrty dan zjutraj je ladja odločila. Snet se je začela dolgačasna vožnja ob prazni obali, mimo golih otokov.

Skozi ozek preliv so prišli natem v Rdeče morje. Tudi tu se ni slika prav nič spremenila. Na eni strani vroča, samotna Arabija z dolgočasnimi palmami na drugi strani Afrika skoraj gola. In tu pa tam kolonialno mesto, ki je bilo v njej kakor oaza. Deveti dan so se peljali skozi Suški kanal in še tisti večer pristali v Aleksandriji.

Popoldne je šel kapitan z njima v mesto.

Branko in Mitja sta zvedela, kako strogo predelujejo tujce, ki potujejo v London. To je bil eden izmed vzrokov, zakaj se je hotel ogniti tej poti drugo pa je bilo to, da bi bil s tem napravil velik ovinek, med tem ko bi v dveh dnevih lahko prišel na Sušak, kamor je bil namenjen. Razen tega pa ni hotel nadlegovati kapitana in mu delati sitnosti.

Že prejšnji večer sta se dogovorila, kaj napravita.

Ko sta šla drugi dan s kapitanom v mesto, so zavili v neko restavracijo. Sedli so na teraso. Spodaj je čakala cela vrsta avtomobilov. Ko je Anglež za trenutek odšel, je Branko izabil to priliko in mu napisal kratko pismo:

«Razmere naju silijo, da vas morava zapustiti, gospod kapitan. Najin dom je preblizu, in predolgo je že, kar sva ga poslednjič videla, da bi napravila veliki ovinek v Anglijo.

Bodite brez skrbi. Poiščeva si ladjo, ki naju pripelje naravnost domov. In za svoj trud in postrežljivost prejmite mali dar, ki ga temu pismu prilagava.»

Branko je vzel iz vrečice enega svojih demantov in ga vtaknil v ovitek ter nanj napisal kapitanovo ime. Poklical je natakarja in ga prosil, naj pismo izroči naslovniku.

Plačala sta in oprezno odšla iz restavracije.

Branko je poklical izvoščka, ki je bil s svojim avtom najbližji. Naročil mu je, naj ju kar najhitreje odpelje v luko.

65

Šofer je pognal. Branko je še videl, kako je stopil kapitan na teraso in ju iskal, potem pa mu je vogal ulice, ki je zavil na levo, zakril pogled.

Deveto poglavje

SPET DOMA

Mirno je rezal parnik valove. Počasi so izginjale za njim Grčija in albanske gore in že se je v daljavi prikazal vhod v Kotor in nad njim Lovčen.

Branku je bilo kakor da gleda raj. Koliko let je že minulo, kar ni videl teh skal! Še dijak je bil, ko je nekoč potoval tu okoli.

In potem so prišli novi otoki, sami znanci, In potem Split, in naprej in naprej, sami kraji, ki jih je poznal, sama vrata v domovino, ki se je pred njim odpirala.

Sušak, zadnja postaja na njegovi poti domov.

Izkrcala sta se. Čeprav je Branka vleklo

moj, tro ju je brzovlak odpeljal proti Zagrebu. Toda njuna pot je šla še dalje. Branku je vzkipelo srce, ko je prvič po dolgem času spet začul okrog sebe domačo govorico. Bilo mu je, kakor da posluša rajске glasove. Stal je pri oknu, gledal poljane, ki so brzele mimo njega strmel v Savo, ki je gnala svoje zelene valove v široki strugi. Potem se je ta struga nenadoma zožila, zlezla je v tesno dolino, kjer si je vlak komaj utiral pot. Zidani most je bil za njima, še malo in v Ljubljani bosta.

«Vidiš, to je moja domovina,» je šepnil Branko.

In vlak je hitel dalje.

S slehernim trenutkom je postajal Branko bolj razburjen. Še nekaj minut in v Ljubljani bo, v mestu, kjer bo zvedel prve vesti o tem, kaj se je zgodilo v domovini, kar je bil on tam daleč na vzhodu.

Enakomerno so udarjala kolesa in potem je zaropotalo pod njimi, zleteli so mimo tovornih vagonov, mimo strojev, ki so se kadili, začutili je, kako je vlak jel voziti počasneje in se je potem sunkoma ustavil.

«Ljubljana!»

Kakor bi se pravkar zbudil iz sanj, se je zdrznil. Šele zdaj se je zavedel, da mora izstopiti, obrnil se je in videl Mitjo, ki je bil že pripravljen in ki mu je molil suknjo in kovčeg. Kakor brez misli je oboje pograbil in se med potniki preril iz vagona.

Krenil je po peronu k izhodu. Potem je pred kolodvorom obstal.

«Kam zdaj?» To vprašanje se mu je vsekal v misel. Saj je tujec. Saj je vse novo okrog njega. Povsod vidi hiše, ki jih orei ni bilo, ljudi, ki jih še nikdar ni videl, same tujce, komaj da je vedel, kam mora iti, da pride v sredo mesta.

Tedaj ga je vprašal Mitja:

«Saj greva v hotel, ne?»

Molče je prikimal. Skočil je na tramvaj, ki je pripeljal mimo. Pred pošto sta izstopila. V hotelu sta si najela dve sobi. Po kopeli, ki ju je prenovila, kaiti b'la sta od dolge vožnje izmučena, sta šla po mestu.

V kavarni sta izdelala podoben načrt. Branko je dobil naslov privatnega detektiva, prav tistega, pri katerem se je bil nekoč že Vinko oglašil.

Poklical ga je po telefonu in ga prosil, naj se zglesi v hotelu, kjer sta stanovala. Ob osmih zvečer.

Zdaj je bilo šele pet. Torej sta imela tri ure časa za pohajkovanje po mestu. Mitja je bilo vse novo, zato je Branka neprestano izoraševal. Nehal je šele, ko sta šla ob sedmih k večerji in potem počasi proti hotelu. Detektiv je že čakal. Prijazno je pozdravil gospoda, ki sta mu bila neznana, in ju vprašal, kaj želita.

«Sedite,» mu je Branko ponudil stol in mu v kratkih besedah povedal svojo zgodbo. Prosil ga je, naj poizve, kje je zdaj Zora in kaj je s Kregarjem.

«To vam lahko takoj povem,» je odvrnil detektiv. «Ni še dolgo, kar sem imel opravka s to zadevo,» je dodal, «zato se še spominjam nekaterih podrobnosti.»

Povedal mu je, da je Zora poročena s Kregarjem.

(Dalje)

Iz naših delavskih krajev

Vsem podružnicam NSZ

Novo opozarjamo vse podružnice in tudi poverjenike ter dopisnike, da radi tega, ker »Nova Pravda« izide že v četrtek, pošiljate vse potrebno gradivo že do ponedeljka, odn. vsaj do torka dopoldne, sicer se v obratnem primeru ne more vpoštevati člankov.

Vse podružnice NSZ, ki še do sedaj niso imele občnih zborov prosimo, da nam točno sporoče datum teh občnih zborov.

Ljubljana

Vse tovariše ljubljanskega okrožja že danes opozarjamo na akademijo, ki jo priredi ljubljanska podružnica dne 11. februarja t. l. popoldne v Delavski zbornici. Program te akademije bo zelo pester, saj bo nastopil oktet, tamburaški zbor, govorniki zbor in izvajala se bo tudi trodejanka »Kovačev študent«. Program je pester in tudi izvajanja bodo točna in precizna, kajti naš tamburaški zbor in pevci imajo že svoj sloves ter bo tako vsak posetnik prišel na svoj račun.

Upamo, da se bodo vsi tovariši polnoštevilno udeležili te prireditve ter pripeljali s seboj še svoje prijatelje.

Javno zborovanje, katerega so sklicale organizacije za 4. februar ob 10. uri dop. v Ljubljani, se radi nepredvidenih zadržkov ne bo vršilo. Radi tega bomo razpravljali o situaciji delavstva in o draginjskem valu le v našem organizacijskem krogu.

Odbor ljubljanske podružnice že danes opozarja vse tovariše, da se vrši redni letni občni zbor 10. februarja ob 8. uri zvečer v prostorih tajništva NSZ.

Žiri

Odbor podružnice obvešča tem potom svoje članstvo, da se bo vršil redni letni občni zbor v nedeljo, dne 4. februarja ob 13. uri pop. v prostorih občinskega doma. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev ter poročila zastopnika centrale. V glavnem pa se bo tudi razpravljalo o položaju delavstva z ozirom na porast draginje ter se bodo napravili tozadevni sklepi. Zato upamo, da se bo delavstvo polnoštevilno udeležilo tega občnega zbora ter privedlo s seboj tudi ostalo neorganizirano delavstvo.

Zagorje

Podružnica NSZ v Zagorju ima v nedeljo, dne 4. februarja ob 15. uri pop. svoj redni letni občni zbor, na katerem bodo funkcionarji polagali svoje račune ter se bo pregledal splošen položaj dela v minulem poslovnem letu in napravil načrt za bodoče poslovno leto. Zbora se bo udeležil tudi zastopnik centrale. Po zborovanju pa se bo vršil družabni večer v gostilni g. Polca v Toplicah. Za prijetno razpoloženje bo priskrbljeno in upamo, da se bodo vsi tovariši sigurno udeležili občnega zbora in družabnega večera.

Domžale

V soboto, dne 27. januarja se je vršil v Domžalah sestanek delavstva podružnice, na katerem se je razpravljalo o težkem položaju tega delavstva. Sklenjeno je bilo, da bo treba storiti vse, da se delavstvo pravočasno in pravilno zaščiti ter da se skuša povsod tam, kjer še nimajo urejenih delovnih pogojev s pogodbo ali drugače, zadeva čim prej urediti.

Št. Vid-Vižmarje

Zaupniški odbor je imel dne 28. januarja sestanek. Na tem sestanku so posamezni zaupniki poročali o delavskem položaju ter o situaciji šentviškega delavstva. Na tem sestanku je bilo končno sklenjeno, da se bo vršilo zborovanje narodnega delavstva v ne-

deljo, dne 11. februarja v dvorani gostilne Kratky ob pol 10. uri dopoldne. Želja zaupnikov je bila, da bi prišel na ta sestanek tov. dr. Alujevič in častni predsednik.

Vse napredno delavstvo šentviškega okraja pa že sedaj opozarjamo na ta sestanek in upamo, da se bo delavstvo tega sestanka polnoštevilno udeležilo. Na sestanku se bo razpravljalo pereče delavsko vprašanje, t. j. socialna zakonodaja, socialna zaščita delavstva, o draginji ter o ukrepih, ki jih bo treba storiti, da se zaščiti delovno moč.

Jesenice

Prosvetni odsek NSZ je dne 25. januarja 1940 skupno z »Zvezo narodnih žena in deklet« priredil predavanje pod okriljem Zveze kulturnih društev. Predavatelj tov. Vekoslav Bučar nam je prav nazorno prikazal življenje Lužiških Srbov. Udeležba je bila dobra, vendar bi zaslužilo tako predavanje še večjega obiska, da bi se širši sloji spoznali z življenjem Slovanov po raznih delih sveta. Predavatelj je žel za svoja izvajanja splošno priznanje. Predavanje je bilo spremljano s skioptičnimi slikami.

»Zveza narodnih žena in deklet« ima zopet svoje predavanje v četrtek, dne 1. februarja 1940 ob 8. uri zv. v prostorih Sokolskega doma (članska soba NSZ). Predavala bo ga. Mira Engelmanova, predsednica Jugoslovanske ženske zveze, sekcija Ljubljana o »Delu naše slovenske žene za narod«.

Tovarišice in tovariši udeležite se tega predavanja polnoštevilno, ker je potrebno, da se spoznamo z delom tudi s te strani. Narodna strokovna zveza in »Zveza narodnih žena in deklet« vabita na predavanje vse tovariše in tovarišice.

Podružnica NSZ na Jesenicah obvešča vse tovariše, ki so se prijavili za posečanje strokovne šole NSZ, da bo otvoritev v sredo, dne 14. februarja 1940 ob 7. uri zvečer v prostorih NSZ Sokolskega doma. Otvoritve se bo udeležil tudi tov. dr. Bohinjec iz Ljubljane, ki bo obrazložil pomen šole in naloge našega dela med delavstvom.

Tovariši, ki še niso prijavljeni in želijo obiskovati strokovno šolo NSZ, se lahko še prijavijo. Vse druge pa, ki so prijavljeni, pozivamo, da se otvoritve točno udeležijo tako, da bosta tudi ves čas vladali točnost in red. Ugodnost posečanja te šole imajo tudi zunanji tovariši, ki imajo vlakovne zveze. Lahko se bodo vračali z večernimi delavskimi vlaki, ki odhajajo po 22. uri z Jesenic.

Narodna strokovna zveza Jesenice—Javornik in ostale delavske organizacije so predložile Delavski zbornici predlog za zvišanje maksimalno določenega delavskega zaslužka, ki daje upravičenost do tedenske delavske vozne karte po železnici.

Kakor smo že poročali v zadnji številki »Nove Pravde«, je bil uspeh pozitiven in se je maksimalno določen delavski zaslužek zvišal na din 2.500.— mesečno, s katerim je dovoljena delavstvu nabava tedenske delavske vozne karte po železnici.

V nedeljo, dne 4. februarja priredita podružnici Jesenice Javornik skupni sestanek v prostorih Sokolskega doma na Jesenicah. Sestanek se vrši ob pol 10. uri dop. Obravnavala se bo akcija strokovnih organizacij za uvedbo draginjskih doklad pri KID. Na dnevnem redu bo tudi razgovor o volitvah delavskih obratnih zaupnikov, ki bodo v petek, dne 9. februarja.

Tovariši in tovarišice, udeležite se predvidenega sestanka točno, ker je to vaša nujna dolžnost. Posebni vabil ne bomo pošiljali.

Odbor.

V podjetju KID postaja precejšnja razgibanost zaradi volitev obratnih delavskih za-

upnikov kljub temu, da je veliko število delavcev in delavk, ki niso organizirani, ozir. včlanjeni v nobeni delavski organizaciji.

Delavstvo kovinske stroke razume pomen volitev obratnih zaupnikov ter gre vedno polnoštevilno na volišče. Kakor je do sedaj razumelo svojo strokovno dolžnost, tako bo tudi pri teh volitvah udeležba delavstva kovinarske stroke polnoštevilna.

Med delavstvom se pojavljajo vprašanja, katere organizacije in kateri zaupniki so bili v pretekli dobi najbolj delavni. Vsak objektivni opazovalec v naših vrstah in izven naših vrst pa se zaveda, da so bili Narodna strokovna zveza in njeni zaupniki najbolj delavni. Zato mora tudi letos odpasti vsak pomislek, koga bi volil in mora ozir na strankarsko pripadnost odpasti, ker imamo nacionalni delavci samo eno nacionalno delavsko organizacijo. Dalje moramo dati priznanje tudi posameznim obratnim zaupnikom, do katerih imamo popolno zaupanje. Narodna strokovna zveza in njeni obratni zaupniki so prav gotovo že dokazali, da so sposobni voditi delavska gibanja, zato pričakujejo tudi priznanja in volilnih uspehov. V petek, dne 9. februarja gredo vsi nacionalno zavedni delavci na volišče in oddajo svoj glas za listo NSZ.

Narodna strokovna zveza vodi tudi v okolici Jesenic volitve obratnih zaupnikov. Povečini pa so sedanji zaupniki izjavili, da zaprosijo kr. bansko upravo za podaljšanje svojih mandatov, ker je bil dosednji čas 5 mesecev od zadnjih volitev prekratek. Po dosedanjem razgibanju bo imela NSZ precejšnje število obratnih zaupnikov tudi v okolici kljub zmanjšanju števila volilnih upravičencev.

Razpis nedeljske zdravniške službe. Za mesec februar 1940 se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, ki velja za vse družinske člane in zavarovane člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 2. februar g. dr. Hafner Jože, 4. febr. g. dr. Čeh Milan, 11. febr. g. dr. Keržan Bartol, 18. febr. g. dr. Hafner Jože, 25. febr. g. dr. Čeh Milan.

Ribnica

V nedeljo, dne 28. januarja 1940 se je vršil v Ribnici na Dolenjskem redni občni zbor tamošnje podružnice. Udeležba sicer ni bila tako številna, kakor bi v teh izrednih časih pričakovali bili pa so navzoči vsi zavedni delavci, ki dobro pojmujejo razmere, današnjega časa. Centralo je zastopal tov. Jančar, ki je navzočim raztolmačil pomen organizacije, govoril o minimalnih mezdah ter o vseh aktualnih problemih, za kar je žel priznanje vseh navzočih.

Po njegovem poročilu so bile volitve novega odbora in je bil za predsednika izvoljen tov. Mohar Anton, za podpredsednika tov. Ponikvar Jože, za tajnika tov. Mohar Janez, za blagajnika tov. Zbačnik Jože, odborniki so: tov. Smrekar Slavko, Kratočil Drago ml., Mihič Hubert in Kratočil Drago st., v nadzorni odbor pa tov.: Mrhar Stane in Bambič Alojzij.

Lepo uspeli občni zbor in pa srečna izvolitev podružničnega odbora nam jamčita, da se bo podružnica v Ribnici v bodoče zopet lepo razvijala v korist vsega tamošnjega delavstva.

Novoizvoljenemu odboru pa želimo mnogo uspehov in ga prosimo naj se večkrat z raznimi predlogi in nasveti oglasi.

Maribor

Knjižnica Delavske zbornice v Mariboru je izposodila lani 33.977 knjig, od teh 1.210 znanstvenih. Odstotek znanstvenih knjig je torej v Mariboru precej nižji, kar je naravno, ker je v Mariboru manj inteligenčnih slojev. Mariborska knjižnica Delavske zbornice je v začetku tekočega leta izdala tiskan seznam slovenskih in drugih slovanskih knjig, kar bo